

WÓJT GMINY CEWICE

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY CEWICE
NA LATA 2012-2015
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019**

Czerwiec 2012

ul. Daleka 33, 60 – 124 Poznań

tel. (+48 61) 65 58 100 fax: (+48 61) 65 58 101 www.abrys.pl e – mail: projekty@abrys.pl

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY CEWICE
NA LATA 2012-2015
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019**

Zespół autorski:

mgr Joanna Witkowska

mgr Michał Grek

mgr Magdalena Ferfet

Spis treści

1. WSTĘP.....	9
1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA	9
1.2. ZAKRES OPRACOWANIA.....	9
1.3. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.....	9
1.4. ŹRÓDŁA DANYCH	9
1.5. POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA	9
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	10
2.1. POŁOŻENIE I UWARUNKOWANIA Z NIM ZWIĄZANE	10
2.2. KLIMAT.....	11
2.3. SPOŁECZNOŚĆ.....	11
2.4. ROLNICTWO.....	12
2.5. GOSPODARKA.....	12
2.6. INFRASTRUKTURA INŻYNIERYJNO-TECHNICZNA	13
2.6.1. <i>Zaopatrzenie mieszkańców w wodę</i>	13
2.6.2. <i>Odprowadzanie ścieków komunalnych</i>	15
2.6.3. <i>Charakterystyka zaopatrzenia gminy w ciepło</i>	16
3. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I ZASOBÓW PRZYRODY	16
3.1. FORMY OCHRONY PRZYRODY.....	16
3.1.1. <i>Obszar Chronionego Krajobrazu</i>	17
3.1.2. <i>Rezerwat przyrody</i>	18
3.1.3. <i>Pomnik przyrody</i>	18
3.2. OBSZARY NATURA 2000	22
3.3. UŻYTKI EKOLOGICZNE	23
3.4. ZIELEŃ URZĄDZONA	24
3.5. LASY	25
3.6. TURYSTYKA	28
3.7. ZASOBY NATURALNE	30
3.7.1. <i>Wody podziemne</i>	30
3.7.2. <i>Wody powierzchniowe</i>	30
3.7.3. <i>Kopaliny</i>	31
3.7.4. <i>Gleby</i>	32
3.8. GOSPODARKA ODPADAMI	33
4. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII.....	37
4.1. MATERIAŁOCHŁONNOŚĆ, WODOCHŁONNOŚĆ, ENERGOCHŁONNOŚĆ	37
4.1.1. <i>Analiza zużycia wody</i>	37
4.1.2. <i>Analiza stanu izolacji termicznej obiektów budowlanych, zapotrzebowanie na ciepło</i>	37
4.2. WYKORZYSTANIE ENERGII ODNAWIALNEJ	38
4.2.1. <i>Analiza stanu i możliwości korzystania z energii wody</i>	38
4.2.2. <i>Analiza stanu i możliwości korzystania z energii wiatru</i>	39
4.2.3. <i>Analiza stopnia korzystania z energii biomasy</i>	40
4.2.4. <i>Analiza wykorzystania energii słonecznej</i>	40
4.2.5. <i>Analiza możliwości wykorzystania pomp ciepła</i>	41
4.3. KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH OCHRONA PRZED POWODZIĄ I SKUTKAMI SUSZY	42
5. ŚRODOWISKO I ZDROWIE. DALSZA POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	43
5.1. JAKOŚĆ GLEB	43
5.2. JAKOŚĆ WÓD.....	45
5.3. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA.....	51
5.4. POWAŻNE AWARIE	54
5.5. ODDZIAŁYWANIE HAŁASU	55
5.6. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	58
5.7. EDUKACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.....	59
6. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	63
6.1. INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU	63
6.1.1. <i>Instrumenty prawne</i>	63

6.1.2.	<i>Instrumenty finansowe</i>	66
6.1.3.	<i>Instrumenty społeczne</i>	67
6.1.4.	<i>Instrumenty polityczne</i>	67
6.1.5.	<i>Instrumenty strukturalne</i>	68
6.2.	ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	68
6.3.	SYSTEMY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO	68
7.	LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ WŁASNYCH I KOORDYNOWANYCH, W PODZIALE NA INWESTYCYJNE (I) I POZAINWESTYCYJNE (P) PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU	68
8.	MIERNIKI REALIZACJI AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	70
9.	PODSUMOWANIE	72
10.	LITERATURA	73

Spis Tabel

Tabela 1	Użytkowanie gruntów w gminie Cewice	11
Tabela 2	Liczba mieszkańców w gminie Cewice w latach 2005-2010	11
Tabela 3	Wielkość gospodarstw rolnych na terenie gminy Cewice	12
Tabela 4	Ilość przedsiębiorstw działających na terenie gminy Cewice	12
Tabela 5	Wykaz wodociągów na terenie gminy Cewice	13
Tabela 6.	Infrastruktura techniczna ochrony środowiska w gminie Cewice latach 2008 – 2010 – sieć wodociągowa	14
Tabela 7	Efekt oczyszczania ścieków w oczyszczalni	15
Tabela 9	Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Cewice	18
Tabela 10	Użytki ekologiczne na terenie gminy Cewice	23
Tabela 11	Zieleń urządzone w gminie Cewice	24
Tabela 12	Charakterystyka Nadleśnictw Cewice i Lębork	26
Tabela 13	Powierzchnia lasów i gruntów leśnych [ha] na terenie gminy Cewice według formy własności w latach 2008 – 2010	27
Tabela 14	Charakterystyka cieków wodnych na terenie gminy Cewice	31
Tabela 15	Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Cewice	31
Tabela 16	Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Cewice	32
Tabela 17	Ilość i rodzaje odpadów z sektora komunalnego zebranych z terenu Gminy oraz sposób ich gospodarowania w latach 2010-2011	33
Tabela 18	Zużycie wody w gminie Cewice w latach 2008 – 2010	37
Tabela 19	Wykaz instalacji solarnych na terenie gminy Cewice	41
Tabela 20	Zestawienie zasobności gleby na terenie gminy Cewice [%]	44
Tabela 21	Ocena stanu wód powierzchniowych rzeki Bukowiny w punkcie pomiarowym Kozin w 2010 r.	45
Tabela 22	Ocena przydatności wód rzeki Bukowiny w punkcie pomiarowym Kozin do bytowania ryb w warunkach naturalnych w 2010 r.	45
Tabela 23	Ocena jakości wody w poszczególnych wodociągach na terenie gminy Cewice w 2010 r.	47
Tabela 24	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu lęborskiego [Mg/r]	51
Tabela 25	Wielkość emisji zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych na terenie gminy Cewice	52
Tabela 26	Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia w 2011 r.	52
Tabela 27	Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony roślin w 2011 r.	53
Tabela 28	Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.	55
Tabela 29	Ruch kołowy na drodze wojewódzkiej nr 212 i 214 w 2005 r.	56
Tabela 30	Formy edukacji i frekwencja uczestników	60
Tabela 31	Cele i działania POŚ (wojewódzki i powiatowy)	68
Tabela 32	Mierniki monitorowania efektywności Programu ochrony środowiska dla gminy Cewice	71

Spis Rysunków

Rysunek 1 Priorytety Polityki Ekologicznej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016	10
Rysunek 2 Rozmieszczenie niektórych form ochrony przyrody na terenie gminy Cewice	17
Rysunek 3 Strefy energetyczne wiatru w Polsce (źródło: IMiGW)	39

1. Wstęp

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Cewice z 2004 r. przyjętego przez Radę Gminy Cewice uchwałą nr XVIII/132/04 z dnia 26 sierpnia 2004 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla gminy Cewice na lata 2004 – 2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008 – 2011”.

1.2. Zakres opracowania

Program swoją strukturą bezpośrednio nawiązuje do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009–2012 z perspektywą do roku 2016. Program Ochrony Środowiska dla gminy Cewice na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019, określający kierunki polityki ekologicznej należy traktować jako wypełnienie obowiązku aktualizacji Polityki Ekologicznej Państwa, a więc odniesienia jej celów i niezbędnych działań do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska. Potrzeba tej aktualizacji wynika z prawa ochrony środowiska. Stwarza to, z jednej strony szansę szybkiego rozwiązania wielu problemów ochrony środowiska i poprawy jakości życia mieszkańców, przykładowo poprzez możliwość korzystania ze środków finansowych UE, z drugiej strony oznacza konieczność spełnienia wymagań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz osiągania celów wspólnotowej polityki ekologicznej.

Prawo ochrony środowiska w art. 17 ust. 1 wprowadza obowiązek przygotowywania i aktualizowania programu ochrony środowiska, zgodnie z wytycznymi opracowania i przyjęcia przez państwo Polityki Ekologicznej.

1.3. Podstawa prawna opracowania

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.). Zgodnie z przepisami ww. ustawy z wykonania programów gminy sporządzają co 2 lata raporty, które przedstawiane są Radzie Gminy (art. 18 POŚ). Aktualizacja programu ochrony środowiska jest odzwierciedleniem Polityki Ekologicznej Państwa, mającym wdrożyć jej ustalenia na odpowiednio niższym poziomie. Politykę Ekologiczną Państwa przyjmuje się na 4 lata, z tym że przewidziane w niej działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata.

1.4. Źródła danych

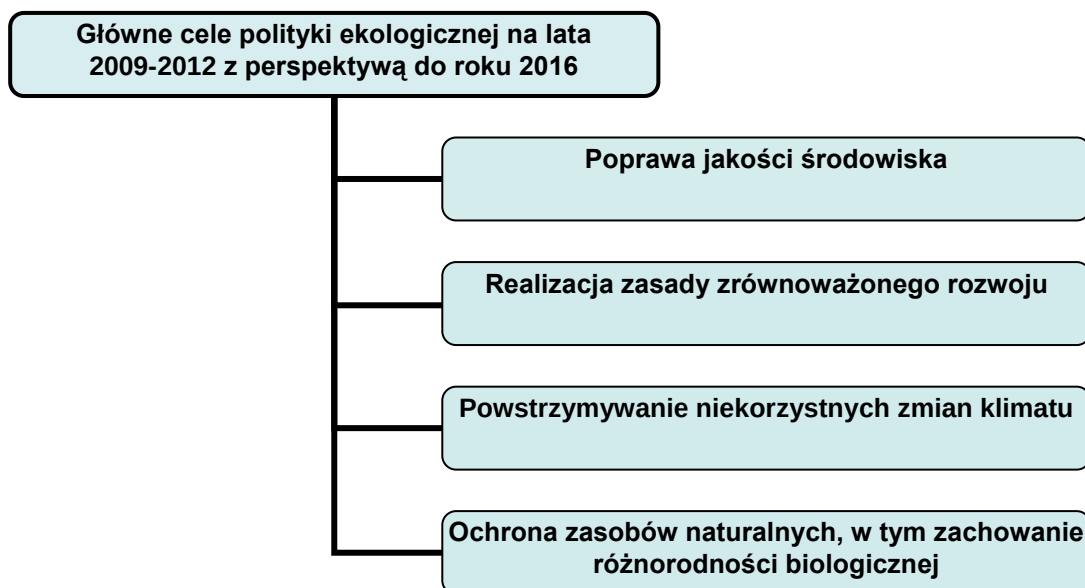
Opracowując program wykorzystano dane uzyskane bezpośrednio lub ze strony internetowej poniżej przedstawionych jednostek:

- Urząd Gminy w Cewicach,
- Starostwo Powiatowe w Lęborku,
- Nadleśnictwo Lębork i Cewice,
- Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lęborku,
- Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Gdańsku,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku,
- Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000.

1.5. Polityka Ekologiczna Państwa

W grudniu 2008 r. Rada Ministrów przyjęła Politykę Ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016.

Polityka Ekologiczna jest dokumentem strategicznym, określającym cele i priorytety ekologiczne, a poprzez to wskazującym kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu. Do realizacji tych założeń władze samorządowe przygotowują odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

Rysunek 1 Priorytety Polityki Ekologicznej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016

(Źródło: Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016).

Cele pośrednie kładą nacisk na ochronę powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu, a przede wszystkim spełnianie standardów określonych przez UE w tym temacie. Dla terenów, które ich nie spełniają muszą zostać opracowane i wykonane programy naprawcze. Polska powinna także położyć duży nacisk na promocję energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł energii (OZE), a także modernizację już istniejącego przemysłu energetycznego.

Wypełnianie założeń Polityki Ekologicznej stało się bodźcem do powołania nowych organów – Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i regionalnych dyrektorów ochrony środowiska. Jest to krok mający na celu uproszczenie i przyspieszenie procedur środowiskowych.

Priorytetem jest weryfikacja listy obszarów NATURA 2000, jak również kontynuacja zalesień i zadrzewień w celu tworzenia korytarzy ekologicznych łączących kompleksy leśne. Ma to ogromne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej fauny i flory. Wszystkie państwa, w tym także Polska muszą pamiętać o racjonalnym gospodarowaniu zasobami naturalnymi, w szczególności wodą. Polityka Ekologiczna kładzie nacisk na racjonalne korzystanie z zasobów geologicznych i poprawę gospodarki odpadami, zwłaszcza komunalnymi. Gospodarowanie pieniędzmi pozyskanymi z Unii Europejskiej powinno być bardziej efektywne i w dużej mierze skupić się na wyposażaniu kolejnych aglomeracji w oczyszczalnie ścieków i systemy wodno-kanalizacyjne.

Polityka Ekologiczna zawsze kładzie też duży nacisk na podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą - „myśl globalnie, działaj lokalnie”. Polska powinna zadbać również o opracowanie ryzyka powodziowego, ochronę gleb, rekultywację terenów zdegradowanych i ochronę przed hałasem.

2. Charakterystyka Gminy

2.1. Położenie i uwarunkowania z nim związane

Gmina Cewice niemal w całości położona jest w obrębie mezoregionu Pojezierze Kaszubskie. Na obszarze gminy występuje umiarkowane zróżnicowanie morfometryczne. Przeważa morena denna falista, opadająca generalnie w kierunku północnym.

Region obejmuje powierzchnię 3000 km². Duża większość utworów czwartorzędowych i układ moren wynika z usytuowania między dwoma wielkimi lodami lodowcowymi w fazie pomorskiej zlodowacenia wiślańskiego: zachodniopomorskim i wschodniopomorskim. Z najwyższej części Pojezierza Kaszubskiego wody spływają we wszystkich kierunkach, w tym również na zachód do Słupi i Łupawy.

We florze zaznacza się obecność gatunków o zachodnim, północnym i górskim typie rozmieszczenia oraz występowania roślin reliktowych, co pozwala mówić o geobotanicznej

odrębności regionu. Gmina Cewice położona jest na obszarze równiny Cewickiej (Cewicko – Tępozowskiej), którą stanowi mały sandr z lasami w górnym biegu Łupawy na wysokości 150 – 160 m.

Administracyjnie gmina Cewice położona jest w północnej części województwa pomorskiego, w powiecie lęborskim. Cewice graniczą od północy z miastem Lęborkiem, oraz gminą Nowa Wieś Lęborska, od zachodu z gminą Czarna Dąbrówka, oraz Parchowo, od południa z gminą Sierakowice, oraz od wschodu z gminą Łęczyce i Linia. Powierzchnia gminy wynosi 187,39 km², podział gruntów w zależności od przeznaczenia przedstawia tabela poniżej:

Tabela 1 Użytkowanie gruntów w gminie Cewice

Wyszczególnienie	Pow. ogólna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty (pod zabudowania mi, podwórzami, drogi, wody i inne grunty użytkowe oraz nieużytki)
		razem	grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe		
Gmina Cewice	18 739	5727	4579	6	432	535	11641	1371

Źródło: GUS

W strukturze użytkowania gruntów gminy Cewice przeważają lasy i grunty leśne (ok. 61,3%) natomiast użytki rolne zajmują ok. 30,3% terenu gminy i składają się na nie głównie grunty orne.

Przez teren gminy Cewice przebiegają także trasy komunikacyjne o znaczeniu ponadlokalnym jak:

- Droga wojewódzka nr 212 - o długości 116 km łącząca Osowo Lęborskie z Kamionką, stanowiąc element połączenia drogowego Lębork-Bytów-Chojnice-Bydgoszcz.
- Droga wojewódzka nr 214 - o długości 170 km łącząca Łebę z Warlubiem.

Dopełnieniem jest sieć dróg gminnych o łącznej długości 48,8 km, składająca się z 49 odcinków, z których większość posiada nawierzchnię gruntową.

2.2. Klimat

Klimat gminy jest klimatem przejściowym. Ukształtowany został przez bezpośrednie sąsiedztwo Morza Bałtyckiego. Wynikiem tego są najdłuższe okresy bez przymrozków, łagodne zimy ale też chłodniejsze lata w porównaniu z resztą kraju. Późną jesienią wieją tu silne wiatry.

Kolejną cechą określającą klimat tej części Polski jest przesunięcie się pór roku w stosunku do Polski środkowej i skrócenie okresu wegetacji. Sprawia to, że wiosna i lato są krótsze i opóźnione. Wydłużają się natomiast zimy, okres przedzimowy i przedwiośnia. Ogranicza to uprawę roślin ciepłolubnych i poplonów ścierniskowych. Opóźnia się również termin siewu ozimin okopowych.

2.3. Społeczność

Liczba ludności gminy Cewice wynosiła 7020 osób (stan na dzień 31 grudnia 2010 r.). W tym mężczyźni stanowili 50,5%. Gęstość zaludnienia wynosiła 37 osób/km² i jest dużo niższa niż średnia dla województwa pomorskiego, która wynosi 122 os/km² i niższa niż średnia dla powiatu lęborskiego, która wynosi 91 os/km². Porównując lata ubiegłe, liczba ludności w gminie wzrasta. W stosunku do roku 2007 wzrost wyniósł 1,7%. Przyrost naturalny był dodatni, czyli nadwyżka liczby urodzeń nad liczbą zgonów i wynosiła 5,5.

Tabela 2 Liczba mieszkańców w gminie Cewice w latach 2005-2010

Jednostka terytorialna	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Gmina Cewice	6973	6902	6900	6955	6996	7020

Źródło: GUS

Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 64,6%. Wzrasta odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, kosztem mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Społeczeństwo gminy starzeje się.

Z najświeższych danych otrzymanych z Urzędu Gminy wynika, że liczba ludności stale wzrasta, stan na rok 2012 r. wynosi 7501 mieszkańców.

2.4. Rolnictwo

Na terenie gminy Cewice występują słabe warunki dla rozwoju rolnictwa, grunty klas bonitacyjnych RIII i ŁIII stanowią zaledwie 3,7 % powierzchni użytków rolnych, natomiast grunty klasy RIV – ok. 39 %; dominuje kierunek zwierzęcy produkcji rolnej (ok. 40% indywidualnych gospodarstw rolnych) i mieszany (ponad 30%);

Na terenie gminy Cewice znajduje się 653 gospodarstw rolnych, których średnia powierzchnia wynosi 8,43 ha, przy średniej powiatowej 20 ha i średniej wojewódzkiej 12,5 ha.

Tabela 3 Wielkość gospodarstw rolnych na terenie gminy Cewice

Wielkość gospodarstwa	Ilość gospodarstw
1-2 ha	255
2-5 ha	127
5-10 ha	108
10-15 ha	78
15-100 ha	85
100-200 ha	2
>200 ha	1

Źródło: infoeko.pomorskie.pl

Na terenie gminy prowadzona jest gospodarka rybacka w Osowie (rz. Okalica + Czarny Potok), w Osowie (Czarny Potok II – brak pozwolenia wodno-prawnego), w Okalicach (rz. Okalica), w Unieszynie (rz. Unieszynka); ponadto w Siemirowicach (rz. Bukowina) znajduje się obiekt możliwy do uruchomienia hodowli.

W Maszewie Lęborskim znajduje się gospodarstwo rolnictwa ekologicznego, którego właścicielem jest Mirosław Budasz. Gospodarstwo posiada certyfikat ekologiczny za zboże i siano.

2.5. Gospodarka

Do największych zakładów przemysłowych na terenie gminy należą zakłady przemysłu rolno-spożywczego. Według stanu na koniec 2011 r. w gminie zarejestrowanych było 449 podmiotów gospodarki narodowej. W stosunku do roku 2005 zanotowano spadek liczby podmiotów gospodarczych o 10.

Tabela 4 Ilość przedsiębiorstw działających na terenie gminy Cewice

Jednostki zarejestrowane wg PKD	2005	2011
ogółem	459	449
sektor publiczny	14	17
sektor prywatny	445	432

Źródło: GUS

Największe zakłady na terenie gminy:

- Firma Produkcyjno-Handlowo- Usługowa „DZIÓBEK” Justyna Cyman – Bukowina – przetwarzanie i konserwacja mięsa
- Firma Handlowo-Usługowa „CARO” Brzeska Grażyna – Cewice – sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw
- Firma „KRAUSDREW” Jerzy Krausa – Cewice – produkcja opakowań drewnianych,
- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowo Produkcyjne „FABOS” Wiesław Formela – Cewice – produkcja wyrobów z drewna, produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania,

- Zakład Usługowo-Handlowy, Ubój, Rozbiór i Przetwórstwo Stanisław Dyszer – Cewice – przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu,
- MIX Spółka Akcyjna – z siedzibą Gdańsk– Maszewo Lęborskie – zakładu produkcji drożdży,
- Przedsiębiorstwo Handlowe „RESTAL” Jarosław Wenta - Kamieniec – zakład zbierania odpadów metali, szkła opakowaniowego, tworzyw sztucznych oraz demontaż pojazdów mechanicznych,
- Gospodarstwo Rolne -Rosin Arkadiusz - Siemirowice – hodowla trzody chlewnej
- Gospodarstwo Rolne – Wenta Krystian –Popowo – hodowla brojlerów,
- Sortecco Sp.o.o. – z siedzibą Gdynia – Kamieniec – planowany zakład do produkcji paliwa alternatywnego RDF,
- Gospodarstwo Rolne – Walkusz Rafał – Łebunia – planowana hodowla trzody chlewnej,

2.6. Infrastruktura inżynierijno-techniczna

2.6.1. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę

W gminie Cewice woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności jest uzyskiwana z ujęć wody podziemnej (gruntowej). Wodociągi są podstawowymi urządzeniami zaopatrzenia ludności miast i obszarów wiejskich w wodę przeznaczoną do spożycia. Średnia dobowa produkcja wody w 2011 r. wyniosła 924,09 m³.

Pomimo prowadzonych systematycznych prac w zakresie rozbudowy, modernizacji i łączenia wodociągów, nadal odnotowuje się wyraźne rozdrobnienie sieci wodociągowej. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystyką wodociągów na terenie gminy Cewice.

Tabela 5 Wykaz wodociągów na terenie gminy Cewice

Lp.	Nazwa wodociągu	Jednostka nadzorująca	2010	2011	2010	2011	Zaopatrywane miejscowości
			Ilość osób korzystających z wodociągu		Średnia dobowa produkcja [m ³]		
1	Cewice SIII	Urząd Gminy Cewice	70	70	18	26	Cewice Wybudowanie
2	Łebunia	Urząd Gminy Cewice	659	659	100	100	Łebunia
3	Maszewo	PKP S.A. Zakład Gospodarowania Nieruchomościami w Gdańsku	20	20	4	4	Maszewo, budynek PKP
4	Maszewo – Spółdzielnia Mieszkaniowa	Spółdzielnia Mieszkaniowa Własnościowo – Lokatorska w Maszewie	803	815	60	60	Maszewo – Spółdzielnia Mieszkaniowa
5	Osowo	Nadleśnictwo Cewice	4	4	0,3	0,3	Osowo - Leśniczówka
6	Popowo	Urząd Gminy Cewice	334	334	44	38	Popowo, Okalice
7	Dziechcino	Nadleśnictwo Lębork	36	37	4,5	4,32	Dziechcino – Osada Leśnictwa
8	Krępkowice	Urząd Gminy Cewice	102	102	10	10	Krępkowice
9	Malczyce	Nadleśnictwo Lębork	25	26	7,09	5,47	Malczyce
10	Unieszynko	Urząd Gminy Cewice	74	74	10	9	Unieszynko
11	Unieszyno	Urząd Gminy Cewice	184	184	21	18	Unieszyno

12	Bukowina	Urząd Gminy Cewice	587	587	86	98	Bukowina
13	Cewice SI	Urząd Gminy Cewice	1742	1742	275	349	Cewice, Kamieniec
14	Karwica	Urząd Gminy Cewice	9	9	0,8	0,4	Karwica (częściowo)
15	Oskowo	Urząd Gminy Cewice	218	218	25	19	Oskowo
16	Osowo Skrzyżowanie	Urząd Gminy Cewice	38	38	7	7,6	Osowo Skrzyżowanie
17	Osowo	Urząd Gminy Cewice	290	290	22	15	Osowo Łębarskie
18	Pieski	Urząd Gminy Cewice	38	38	9	8	Pieski
19	Siemirowice	Wspólne Przedsiębiorstwo „Promex” T. Ciarkowski, M. Czechowski	1500	1500	115	114	Siemirowice
20	Unieszyniec	Urząd Gminy Cewice	49	49	4	3	Unieszyniec
21	Okalice*	Urząd Gminy Cewice	b.d.	b.d.	35	35	Okalice
Razem			6782	6796	857,69	924,09	

Źródło: PPIS w Łęborku, * - dane z Urzędu Gminy

W latach 2009 – 2010 w gminie Cewice przeprowadzono remont 6 SUW we wsiach: Krępkowice, Unieszyno, Oskowo, Osowo Łębarskie, Bukowina i Okalice, wybudowano wodociąg we wsi Popowo, wodociąg tranzytowy Łębunia – Bukowina, przepompownię w Łębuni, rozbudowano sieć wodociagową we wsi Cewice. Zlikwidowano również oczyszczalnię ścieków w Cewicach (gm. Cewice), wyłączono z użytkowania oczyszczalnię ścieków w Oskowie (gm. Cewice). W planach jest również likwidacja oczyszczalni w Łębuni.

Na terenie gminy Cewice znajdują się cztery stacje uzdatniania wody:

- Pieski- obsługiwana miejscowość Pieski
- Unieszyniec- obsługiwana miejscowość Unieszyniec
- Unieszyno- obsługiwana miejscowość Unieszyno
- Karwica- obsługiwana miejscowość/ częściowo Karwica

Według danych GUS z 2010 r. sieć wodociagowa w gminie miała długość 55,6 km, do zabudowań prowadzi 605 szt. Odcinki nad którymi sprawuje nadzór Urząd Gminy mają długość 50,6 km, liczba przyłączy wynosi 516. Z danych otrzymanych od gminy wynika, że w 2012 r. do sieci wodociagowej zostało podłączonych 7170 mieszkańców.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna ochrony środowiska w gminie Cewice latach 2008 – 2010 – sieć wodociagowa

Parametr	jednostka	2008	2009	2010
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	53,5	54,3	55,6
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	592	601	605
Sieć wodociagowa na 100 km ²	km	28,5	28,9	29,6
Korzystający z sieci wodociagowej	%	77,2	77,3	96,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

2.6.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych

Do systemów kanalizacji sanitarnej podłączone jest 65% mieszkańców gminy, zakład „Lessafre bio-corporation” w Maszewie posiada podczyszczalnię ścieków technologicznych.

Funkcjonujące oczyszczalnie komunalne, z wyjątkiem obiektu w Maszewie, zostały wybudowane w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku i nie spełniały wymogów prawnych w zakresie redukcji zanieczyszczeń, dlatego w ostatnim czasie zostały zlikwidowane. Obecnie gmina Cewice swoje ścieki odprowadza do oczyszczalni ścieków w Łęborku, której średnia przepustowość wynosi 6712 m³/dobę.

Na terenie gminy funkcjonuje również oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna w Łębuni, obsługująca wyłącznie miejscowość Łebunia, jednakże planowana jest jej likwidacja i przyłączenie miejscowości do oczyszczalni w Łęborku.

Oczyszczalnia w Łębuni odbiera 30 m³ ścieków na dobę, rocznie powstaje 10 Mg suchej masy osadu, który zagospodarowany jest poprzez wywóz na poletka osadowe. W poniższej tabeli przedstawiono efekt oczyszczania ścieków w oczyszczalni.

Tabela 7 Efekt oczyszczania ścieków w oczyszczalni

	bzt mgO ₂ /d m ³	chzt mgO ₂ /dm ³	zawiesina mg/ dm ³	Cl mgCl/ dm ³	P mgP/ dm ³	amonowy mgNNH ₄ I/ dm ³	ogólny mgNI/ dm ³
Ścieki surowe	380	591,41	195,36	97,95	10,19	77,44	97,85
Ścieki oczyszczone	267	406	111	-	7,3	-	68

Źródło: Dane otrzymane od Urzędu Gminy

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 28,3 km., ilość przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków wynosi 233 szt. Podłączonych jest 4855 mieszkańców, z czego:

- W Cewicach – 1840 mieszkańców,
- W Łębuni – 670 mieszkańców,
- W Oskowie – 220 mieszkańców,
- W Siemirowicach – 1365 mieszkańców,
- W Maszewie Łęborskim – 760 mieszkańców.

Zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych gmina Cewice należy do Aglomeracji Łębork, której całkowita liczba RLM wynosi 55 861, natomiast gminy Cewice 6 690. W skład aglomeracji oprócz miasta Łębork i gminy Cewice wchodzi również gmina Nowa Wieś Łęborska. Przewidywany procent skanalizowania aglomeracji w roku 2015 ma wynieść 80%. Wymagania KPOŚK nie zostały jeszcze spełnione, natomiast ze względu na inwestycje w zakresie kanalizacji zmieniono granice aglomeracji na terenie gminy Cewice.

Dotychczas obowiązujące
miejscowości w aglomeracji:

- Bukowina
- Cewice
- Łebunia
- Maszewo Łęborskie
- Oskowo
- Osowo Łęborskie
- Popowo
- Unieszyno
- Unieszynko
- Krępkowice
- Dziechno
- Okalice
- Siemirowice

Zaktualizowane miejscowości
w aglomeracji:

- Bukowina
- Cewice
- Łebunia
- Maszewo Łęborskie
- Oskowo
- Osowo Łęborskie
- Osowiec
- Kamieniec
- Siemirowice
- Malczyce

W miejscowościach, w których nie planuje się budowy kanalizacji, przewidywana jest realizacja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Ilość zbiorników bezodpływowych na terenie gminy Cewice wynosi 574, natomiast przydomowych oczyszczalni 14, według stanu na 2012 r.

2.6.3. Charakterystyka zaopatrzenia gminy w ciepło

Na terenie gminy nie występuje scentralizowana gospodarka ciepła. Potrzeby w tym zakresie pokrywane są z indywidualnych źródeł grzewczych. Główne sposoby ogrzewania domów na terenie gminy Cewice wymienione od najważniejszych do najmniej zanczących:

- indywidualne piece węglowe
- ciepło z miejskiej sieci
- gaz z butli
- kotłownie węglowe w blokach
- olej opałowy
- piece na drewno lub inny rodzaj biomasy (lokalizacja, moc)
- inne odnawialne źródła energii: pompy ciepła (lokalizacja, moc)
- kolektory słoneczne

Głównymi obiektami energetycznymi na terenie gminy są kotłownie:

- Osiedlowa Cewice moc 4,4 MW nośnik energii: miał węglowy
- Osiedlowa Siemirowice moc 5,0 MW nośnik energii: miał węglowy
- Gimnazjum Cewice moc 0,45 MW nośnik energii: olej opałowy
- Szkoła Podstawowa Cewice moc 0,13 MW nośnik energii: węgiel
- Urząd Gminy Cewice moc 0,15 MW nośnik energii: węgiel
- Gminne Centrum Kultury moc 0,1 MW nośnik energii: węgiel
- Kaszubska Wytwórnia Drożdży moc 6,0 MW nośnik energii: olej opałowy i biogaz
- Inne - o łącznej mocy 4,5 MW nośnik energii: olej opałowy i węgiel

	jednostka	2008	2009	2010
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności	%	0,3	0,4	0,4
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	23	30	30

Źródło: GUS

3. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zasobów przyrody

Podstawowymi aktami prawa z zakresu ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz ochrony i kształtowania środowiska na terytorium Polski są ustawy: o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) oraz Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.).

W myśl zapisów pierwszego z wymienionych aktów ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; 4) siedlisk przyrodniczych; 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; 7) krajobrazu; 8) zieleni w miastach i wsiach; 9) zadrzewień.

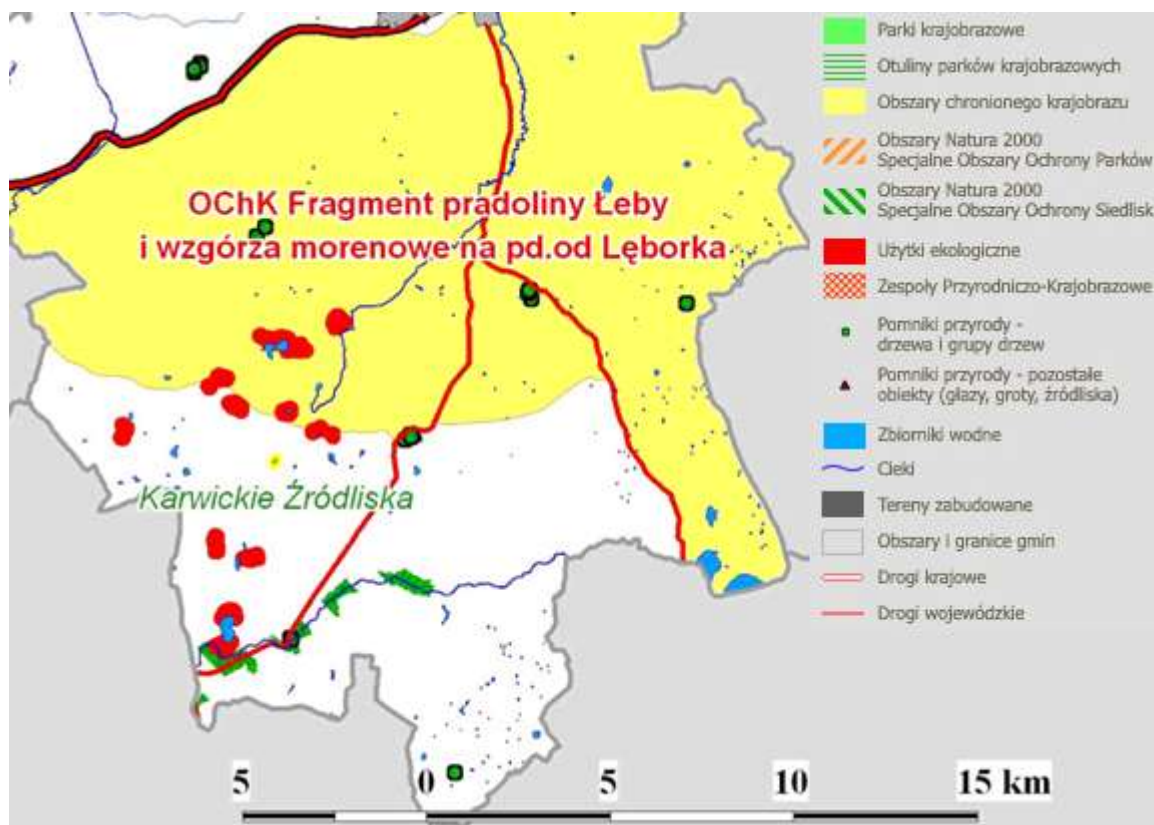
Z kolei ochrona środowiska w myśl Prawa ochrony środowiska oznacza: podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na: a) racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju; b) przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom; c) przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

3.1. Formy ochrony przyrody

50,2% powierzchni gm. Cewice objęte jest ochroną przyrody jako Obszar Chronionego

Krajobrazu „Fragment Pradoliny Łeby i wzgórze morenowe na południe od Lęborka”, utworzonego w 1981 r. Granice obszaru chronionego krajobrazu, obowiązujące na jego terenie zakazy i nakazy, określa Uchwała nr X/42/81 WRN w Słupsku z dnia 8 grudnia 1981 r. (Dz. Urz. Woj. Słupskiego Nr 31, poz. 185 z 1994 r. oraz Dz. Urz. Woj. Słupskiego Nr 19, poz. 82 z 1998 r.),

Na obszarze gminy znajduje się 15 pomników przyrody. Są to formy ustanowione na szczeblu wojewódzkim. Nie występują pomniki przyrody utworzone przez radę gminy.

Rysunek 2 Rozmieszczenie niektórych form ochrony przyrody na terenie gminy Cewice

Źródło: <http://www.infoeko.pomorskie.pl>

3.1.1. Obszar Chronionego Krajobrazu

Gmina Cewice położona jest na obszarze OChK Fragment Pradoliny Łeby i wzgórze morenowe na południe od Lęborka. Obszar ten zajmuje łącznie powierzchnię 16731 ha. Został on wyznaczony 08.12.1981 r. uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Słupsku X/42/81 (Dz. Urz. Woj. Słupskiego z 1981 r. Nr 9, poz. 23).

Przeważa krajobraz strefy krawędziowej Pradoliny Łeby - Redy. Zbocza i krawędzie pradoliny oraz na południe od nich położone wzgórza morenowe porastają lasy o bogatym składzie gatunkowym i zróżnicowanej strukturze wiekowej. Urok tego obszaru podkreśla szeroka pradolina, przełomy rzek Unieszynki, Sitnicy i Okalicy oraz tereny położone po wschodniej stronie Jeziora Lubowidzkiego. Jest to miejsce rekreacji dla mieszkańców Lęborka.

Obowiązujące na obszarze zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia

- bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybna
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybnej
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego

3.1.2. Rezerwat przyrody

Rezerwat przyrody pod nazwą „Karwickie Źródła” obejmuje obszar źródeł i lasu o powierzchni 3,22 ha, położony jest w granicach gminy Cewice. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest nisza źródłowa z licznymi wysiękami i wypływami źródeł oraz fragmenty wysoczyzny morenowej bezpośrednio ją otaczającej. Cyrk źródłowy wypełnia kopuła torfowiska źródłowego, porośnięta licznymi strumieniami.

W celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wyznaczono otulinę rezerwatu, o łącznej powierzchni 38,84 ha.

Rezerwat jest położony na obszarze Natura 2000 PLH220071 Karwickie Źródła. Został on uznany przez Wojewodę dnia 09.07.2007 r. w Rozporządzeniu Nr 24/2007 Wojewody Pomorskiego (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 123 poz. 2188).

W skład rezerwatu wchodzi obszar oznaczony na mapach planu urządzania lasu Nadleśnictwa Cewice, Obręb Mikorowo, Leśnictwa Święte, wg stanu na dzień 1.01.2003, jako wydzielania leśne: 127c, d. Pod względem administracyjnym teren ten obejmuje północno-zachodnią część działki ewidencyjnej nr 127 L obrębu Lesiaki. Nadleśnictwo Cewice jest zarządcą tego terenu.

3.1.3. Pomnik przyrody

Na terenie gminy Cewice znajduje się 15 pomników przyrody, wśród nich znajduje się szósty (w rankingu krajowym) najstarszy dąb w Polsce. Dąb Świętopełk koło Krępkowic jest najstarszym starodrzewem na Pomorzu, liczy sobie ok. 638 lat (w 2012 r.). Jego wysokość to 22 metry, a obwód w pierśnicy wynosi 770 cm. Pozostałe pomniki to:

Tabela 8 Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Cewice

Lp	POJEDYNCZE DRZEWA	MIEJSCE WYSTĘPOWANIA	ŹRÓDŁO	POZYCJA	WŁASNOŚĆ	ROK
1.	1 buk zwyczajny	Osowo Lęborskie, park PGR, Gmina Cewice, ok. 100m na pd.zach. od dawnego pałacu, przy wyschniętym strumieniu	Dz.U. Wojewódz. Rady Narodowej w Słupsku Nr 8 (dnia 15.12.1978) Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)	Poz. 94 230-Nr decyzji	PGR Państwowe Gospodarstwo Rolne	stan z 1978r.

		Działka 137/78 (Działka 137/50 została podzielona na dz. 137/77 i 137/78 wykaz zmiany 7/2008 Osow Lęb.)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)			stan na 2008 r.
2.	1 klon zwyczajny	Oskowo park PGR, Gmina Cewice 80m od szosy, naprzeciw zabudowań Działka 82/6	Dz.U. Wojewódz. Rady Narodowej w Słupsku Nr 8 (dnia 15.12.1978) Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)	Poz. 96 232-Nr decyzji	PGR Państwowe Gospodarstwo Rolne Gmina Cewice	stan z 1978r. stan na 2008 r.
		Działka 82/6 Bez zmian (wykaz zmiany 4/2008 Oskowo)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)		Gmina Cewice Urząd Gminy	stan z 2008 r.
3.	1 klon zwyczajny	Oskowo park PGR, Gmina Cewice 80m od szosy, naprzeciw zabudowań	Dz.U. Wojewódz. Rady Narodowej w Słupsku Nr 8 (dnia 15.12.1978)	Poz. 97 233-Nr decyzji	PGR Państwowe Gospodarstwo Rolne	stan z 1978r.
		Działka 82/6 Bez zmian (wykaz zmiany 4/2008 Oskowo)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)		Gmina Cewice Urząd Gminy	stan z 2008 r.
4.	Aleja bukowa (buki zwyczajne)	Cewice, park przyszkolny Gmina Cewice, od budynku szkoły na pn.-wsch. ok. 150m przy pastwisku	Dz.U. Wojewódz. Rady Narodowej w Słupsku Nr 8 (dnia 15.12.1978)	Poz. 99 235-Nr decyzji	Urząd Gminy	stan z 1978r.
		Działka 261 Bez zmian (wykaz zmiany 10/2006 Cewice)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)		Urząd Gminy Zarząd Szkoły Podstawowej w Cewicach	stan na 2008 r.
5.	1 dąb szypułkowy „Świętopełk”	Krępkowice, oddz 3b, Nadleśn. Lębork Gmina Cewice Działka 36-L Bez zmian (wykaz zmiany 1/2006 Krępkowice)	Dz.U. Wojewódz. Rady Narodowej w Słupsku Nr 8 (dnia 15.12.1978)	Poz. 101 246-Nr decyzji	ALP Agencja Lasów Państwowych	stan z 1978r.
		Działka 36-L Bez zmian (wykaz zmiany 1/2006 Krępkowice)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)		Skarb Państwa, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Cewice	stan na 2006 r.
6.	1 klon zwyczajny	Przeryte podwórze gospod. Gmina Cewice	Dz.U. Wojewódz. Rady Narodowej w Słupsku Nr 8 (dnia 15.12.1978)	Poz. 103 254-Nr decyzji	Mieczysław Dawidowski Syn Edmunda	stan z 1978r.

		Pieski 38- (przysiółek Przeryte) podwórze gospod. Gmina Cewice (wykaz zmiany 5/2007 Pieski)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)		Mieczysław Dawidowski Syn Edmunda	stan na 2007 r.
7.	grupa 4 drzew: 3 dęby i 1 wiąz	Okalice Park PGR Gmina Cewice Ok. 350 m od budynku administracyjnego i 100m od obory od strony parku Usunięto pomnik wiąz	Dz.U. Wojewódz. Rady Narodowej w Słupsku Nr 8 (dnia 15.12.1978)	Poz. 105 266-Nr decyzji	PGR Państwowe Gospodarstwo Rolne Gmina Cewice	stan z 1978r.
	grupa 3 drzew: 3 dęby	Okalice Obr. Popowo Działka 177/26 Bez zmian (wykaz zmiany 6/2004 Popowo)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)			stan na 2004 r.
8.	1 dąb szypułkowy	Leśnictwo Krępkowice Nadleśnictwo Cewice Oddział 16c Szosa Maszewo-Pogorzelice 3,5 km. Na skrzyżowaniu do Krępkowic ok. 700m, dalej droga polna na pn. ok. 2km, na skrzyżowaniu (prawa strona), 400m od dębu „Świętopełk”	Dz. U Województwa Słupskiego Nr 27 (dnia 04.09.1995r.)	Poz.21 351nr ewidencji	Państwa, W zarządzie Nadleśnictwa Cewice	stan z 1995r.
9.	1 grab pospolity	Osowo Lęborskie, park PGR, Gmina Cewice ok., 80m na pd.-zach. od dawnego pałacu , w pobliżu wyschniętego strumienia	Dz. U Województwa Słupskiego Nr 27 (dnia 04.09.1995r.)	Poz.22 352 nr ewidencji	Skarb Państwa,	stan z 1995r.
		Działka 137/78 (Działka 137/50 została podzielona na dz. 137/77 i 137/78 wykaz zmiany 7/2008)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)			stan na 2008 r.
10.	1 buk pospolity - odmiana purpurowa zwisająca	Osowo Lęborskie, park PGR, Gmina Cewice, ok. 100m na pd.zach. od dawnego pałacu , przy wyschniętym strumieniu	Dz. U Województwa Słupskiego Nr 27 (dnia 04.09.1995r.)	Poz.23 353nr ewidencji	Skarb Państwa,	stan z 1995r.
		Działka 137/78 (Działka 137/50 została podzielona na dz. 137/77 i 137/78 wykaz zmiany 7/2008 Osowo Lęb.)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)			stan na 2008 r.

11.	1 klon pospolity	Osowo Lęborskie, park PGR, Gmina Cewice ok., 80m na pd.-zach. od dawnego pałacu , w pobliżu wyschniętego strumienia	Dz. U Województwa Słupskiego Nr 27 (dnia 04.09.1995r.)	Poz.24 354nr ewidencji	Skarb Państwa,	stan z 1995r.
		Działka 137/78 (Działka 137/50 została podzielona na dz. 137/77 i 137/78 wykaz zmiany 7/2008)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)			stan na 2008 r.
12.	grupa 5 drzew: 5 lip drobnolistnych	Przy szkole podstawowej w Cewicach	Dz. U Województwa Słupskiego Nr 27 (dnia 04.09.1995r.)	Poz.25 355nr ewidencji	Gmina Cewice	stan z 1995r.
		Działka 261 Bez zmian (wykaz zmiany 10/2006)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)		Gmina Cewice Urząd Gminy Zarząd Szkoły Podstawowej w Cewicach	stan z 2006 r
13.	grupa 5 drzew: 5 lip drobnolistnych	Przy szkole podstawowej w Cewicach Działka 261 Bez zmian (wykaz zmiany 10/2006)	Dz. U Województwa Słupskiego Nr 27 (dnia 04.09.1995r.) Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)	Poz.26 356nr ewidencji	Gmina Cewice Urząd Gminy Zarząd Szkoły Podstawowej w Cewicach Gmina Cewice Urząd Gminy	stan z 1995r. stan na 2006 r. stan z 2009r.
		Działka 137/78 (Działka 137/50 została podzielona na dz. 137/77 i 137/78 wykaz zmiany 7/2008)	Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)			stan na 2008 r.
13.	1 dąb szypułkowy	Unieszyno, działka nr 121 Gmina Cewice Cmentarz niemiecki., pagórek morenowy, przy drodze powiat. nr 1320G (dz. nr 120)	Uchwała nr XXVII/145/09 Rady Gminy Cewice z dnia 17 lutego 2009 Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)		Właściciele bez zmian (zapis 4/1993 Unieszyno)Bez zmian	stan z 1993 r.
14.	1 lipa drobnolistna	Karwica, działka 143/2 Gmina Cewice od ruin zabudowań 6m- po prawej stronie od linii drzwi wejściowych	Uchwała nr XXVII/146/09 Rady Gminy Cewice z dnia 17 lutego 2009 Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)		Tomasz Jaroński Anna Paluch Właściciele bez zmian (zapis 2/2001 Karwica)	stan z 2009r.
15.	1 lipa drobnolistna	Karwica, droga-działka nr177 Gmina Cewice W pasie drogi, naprzeciw	Uchwała nr XXVII/147/09 Rady Gminy Cewice z dnia 17		Gmina Cewice Urząd Gminy	stan z 2009r.

		domostwa p.Liców, droga prowadząca do „Karwickich Źródlisk”	lutego 2009 Ewidencja gruntów (Urząd Gminy Cewice)			
--	--	---	---	--	--	--

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

3.2. Obszary Natura 2000

W granicach gminy znajdują się trzy obszary sieci Natura 2000:

PLH220071 Karwickie Źródłiska – obszar o powierzchni 371,8 ha, ze źródliskami dającymi m.in. początek rzece Unieszynce. Częściowo leśny teren, z obecnością siedlisk przyrodniczych oraz licznymi źródłami, zasilającymi strumienie płynące kilkoma rynami. Najcenniejszym obiektem jest cyrk źródłkowy wraz z otoczeniem, powstały w wyniku erozji wstecznej, z intensywnym wypływem wód podziemnych spod stromych zboczy. Kopułę źródłkową zajmuje dawne torfowisko, obecnie porożcinane przez strumienie i pokryte przez płat zbiorowiska w typie łągu jesionowo-olszowego. Zbocza zajmują fitocenozы zespołów leśnych: kwaśnej buczyny niżowej, żyznej buczyny niżowej oraz grądu subatlantyckiego. W dolinach z ciekami obecne są płaty łągów; część terenów leśnych zajmuje rozległy płat kwaśnej dąbrowy. Teren jest bogaty w szereg gatunków roślin i niektórych zwierząt rzadkich i chronionych oraz wykazuje wysokie walory krajobrazowe.

Dobrze zachowany kompleks źródłkowy, zajęty przez zbiorowisko łągowe i otoczony przez buczynę, z bogatym zestawem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Obecność wielu innych źródlisk, dających początek drobnym ciekom, oraz zatorfionych zagłębień.

Klasy siedlisk	% pokrycia
Lasy iglaste	7%
Lasy liściaste	18%
Lasy mieszane	14%
Siedliska rolnicze (ogólnie)	61%

PLH220036 Dolina Łupawy –obszar o powierzchni 5 508,6ha, obejmuje doliny rzek Łupawy i Bukowiny od wypływu z jez. Jasień. W granicach obszaru występują:

- naturalne, głębokie koryta rzeczne Łupawy i Bukowiny
- źródłiska i niewielkie potoki (dopływy)
- rozległe obszary łągu o podgórskim charakterze Carici remotae-Fraxinetum na zboczach doliny, jak również grądy dębowo-grabowe Stellario-Carpinetum w wielu wąwozach oraz buczyny Luzulo-Fagetum i Asperulo-Fagetum
- podmokłe łąki, torfowiska przejściowe i wysokie, oraz dystroficzne jeziora w bezodpływowych obszarach.

Obszar chroni 14 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są to jednocześnie ważne siedliska fauny, niezwykle tu bogatej. Dodatkową wartość stanowią:

- górski i podgórski charakter rzeki
- jedno z największych skupisk źródlisk na Pomorzu
- duże kompleksy łągów o podgórskim charakterze
- liczne rzadkie i zagrożone gatunków roślin z Polskiej Czerwonej Księgi
- bardzo liczna populacja słodkowodnego glonu *Hildenbrandtia rivularis*, świadcząca o czystości wód
- cenne gatunki ryb łososiowatych
- siedliska ptaków drapieżnych oraz ptaków wodno-błotnych i terenów łąk
- malowniczy krajobraz z rozległymi kompleksami lasów

Klasy siedlisk	% pokrycia
----------------	------------

Lasy iglaste	38%
Lasy liściaste	12%
Lasy mieszane	17%
Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)	18%
Siedliska rolnicze (ogólnie)	11%
Wody śródlądowe (stojące i płynące)	4%

PLH220002 Białe Błoto – obszar o powierzchni 43,4 ha położony przy granicy gminy Cewice i gminy Linia. Obszar stanowi otoczone lasem torfowisko kotłowe, położone w krajobrazie sandrowym. W centralnej, wypiętrzającej się części torfowiska dominuje roślinność wysokotorfowiskowa. Stosunkowo dużą powierzchnię zajmują zbiorowiska dolinkowe.

Doskonale zachowało się typowo wykształcone torfowisko kotłowe z cennymi zbiorowiskami roślinnymi i bardzo dużymi populacjami rzadkich i ginących gatunków torfowiskowych. Można tu obserwować czynny proces torfotwórczy. Istnieje potencjalne zagrożenie związane z osuszeniem terenu. Projektuje się utworzenie na terenie Białego Błota rezerwatu przyrody.

Klasy siedlisk	% pokrycia
Lasy iglaste	16%
Lasy liściaste	78%
Siedliska rolnicze (ogólnie)	6%

3.3. Użytki ekologiczne

Na terenie gminy znajduje się 16 powierzchni użytków ekologicznych zajmujących obszar 31,83 ha:

Tabela 9 Użytki ekologiczne na terenie gminy Cewice

L.p.	Nazwa obiektu	Cel ochrony	Powierzchnia [ha]	Położenie	Numer w rejestrze Wojewody Pomorskiego
1	Ciągi Słonek	zachowanie biocenozy łąkowych i szuwarowych	1,56	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Mikorowo Leśnictwo - Unieszyno Oddział - 101p, 110c	314
2	Trójkątna Łączka	zachowanie biocenozy łąkowych	1,66	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Karwica Leśnictwo - Leśnik Oddział - 136d	315
3	Storczykowa Łączka	zachowanie biocenozy łąkowych i cennych gatunków roślin	4,81	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Krępkowice Leśnictwo - Jeziernik Oddział - 120c,j	316
4	Margłowa Łąka	zachowanie biocenozy łąkowych	2,57	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Krępkowice Leśnictwo - Jeziernik Oddział 118n,o	317
5	Sarnia Łąka	zachowanie biocenozy łąkowych	4,17	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Krępkowice Leśnictwo - Jeziernik Oddział - 116d	318
6	Oskowskie Szuwary	zachowanie biocenozy łąkowych i szuwarowych	2,41	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Oskowo Leśnictwo - Kozin Oddział - 199n	319

7	Łąka nad Jeziorem Oskowskim	zachowanie biocenozy łąkowych	3,67	Nadleśnictwo - Cewice Obręb Oskowo Leśnictwo - Kozin Oddział - 199b	320
8	Rozlewiska Jeziora Święte	zachowanie biocenozy łąkowych i szuwarowych	1,88	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Lesiaki Leśnictwo - Święte Oddział - 159f	321
9	Długa Łączka	zachowanie biocenozy łąkowych i szuwarowych	2,34	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Lesiaki Leśnictwo - Święte Oddział - 145j, 161b	322
10	Karwicka Łąka	zachowanie biocenozy łąkowych	3,02	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Karwica Leśnictwo - Jeziernik Oddział - 152t	323
11	Nad Grążelowym Jeziorem	zachowanie biocenozy łąkowych i oczka śródleśnego	1,50	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Krępkowice Leśnictwo - Jeziernik Oddział - 148f,	324
12	Nad Rzeką Unieszynką	zachowanie biocenozy łąkowych	0,18	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Karwica Leśnictwo - Jeziernik Oddział - 152bx	325
13	Torfowa Łąka	zachowanie biocenozy łąkowych	0,18	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Cewice Leśnictwo Jeziernik Oddział - 161f	326
14	Łąka nad Torowiskiem	zachowanie biocenozy łąkowych	0,20	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Cewice Leśnictwo Jeziernik Oddział - 161h	327
15	Wąska Łączka	zachowanie biocenozy łąkowych	0,20	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Cewice Leśnictwo - Jeziernik Oddział - 162j	328
16	Kostroga	zachowanie biocenozy łąkowych i szuwarowych	1,48	Nadleśnictwo Cewice Obręb - Oskowo Leśnictwo - Kozin Oddział - 231m	329

Źródło: www.infoeko.pomorskie.pl

3.4. Zieleń urządzona

Istotne znaczenie zwłaszcza dla terenów zurbanizowanych ma zieleń urządzona. Zieleń urządzona to przede wszystkim obiekty przyrodnicze o formach naturalnych, półnaturalnych i przetworzonych oraz rozmaite założenia ogrodowe istniejące samoistnie lub towarzyszące budowlom. Tereny zieleni urządzonej pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne – wpływają na złagodzenie lub eliminację uciążliwości życia w miastach, kształtowanie układów urbanistycznych, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter.

W poniższej tabeli przedstawiono podstawowe dane o zieleni na terenie gminy Cewice:

Tabela 10 Zieleń urządzona w gminie Cewice

	Jednostka	2010
parki spacerowo - wypoczynkowe	szt	2
parki spacerowo - wypoczynkowe	ha	4,4
zielenie	szt	2
zielenie	ha	3,4
parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	7,8
cmentarze	szt	4
cmentarze	ha	2,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Oprócz obszarów zieleni urządzonej na terenie gminy Cewice znajduje się certyfikowane drzewko dębu szypułkowego z numerem 456 poświęcone Janowi Pawłowi II, pochodzące od najstarszego dębu w Polsce "Chrobry". Rośnie ono w Cewicach, przy kościele parafialnym pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny.

Priorytet	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody
Kierunki działań	• Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, w tym zapobieganie ich fragmentacji. • Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych. • Umożliwienie migracji gatunków pomiędzy obszarami.
Cel	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo
Zadanie	
Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego ograniczonego dostępu do terenów cennych przyrodniczo	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-poniesione nakłady finansowe
Zadanie	
Ochrona obszarów, zespołów, obiektów nie objętych jeszcze ochroną prawną, a prezentujących dużą wartość przyrodniczą	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice, Zarząd Województwa, Zarząd Powiatu, organizacje pozarządowe
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, dotacje WFOŚiGW oraz NFOŚiGW
Wskaźnik monitoringu zadania	-
Zadanie	
Tworzenie i utrzymywanie terenów zieleni urządzonej	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-poniesione nakłady finansowe

3.5. Lasy

Nadleśnictwo Cewice jest jednym z 15-tu nadleśnictw Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku. Położone w I-szej Krainie Przyrodniczo Leśnej – Bałtyckiej, dzielnicy Pojezierza Drawsko-Kaszubskiego. Obszar nadleśnictwa to mocno urozmaicony przyrodniczo krajobraz; od części morenowych na północy do rozległej równiny na południu.

Mniejszą część gminy pokrywają obszary nad którymi nadzór sprawuje Nadleśnictwo Lębork.

Powierzchnia lasów na terenie gminy Cewice będących w administracji Nadleśnictw (lasy Skarbu Państwa i niestanowiące własności Skarbu Państwa) w zarządzie Lasów Państwowych

przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11 Charakterystyka Nadleśnictw Cewice i Lębork

		Nadleśnictwo Cewice	Nadleśnictwo Lębork
Powierzchnia lasów ogółem [ha]		9 596,42	1 652,3
Lasy wodo – i glebochronne oraz źródła [ha]		901,87	162,22
powierzchnia nowych zalesień i odnowień drzew [ha]	2009	431,06	46,03
	2010		9,47
	2011		17,03

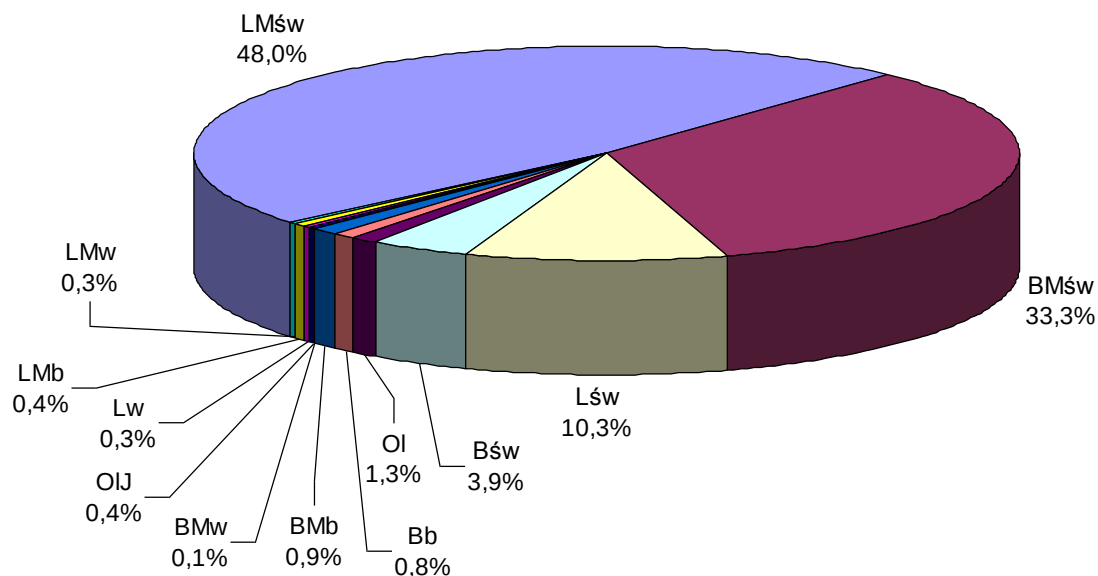
Źródło: Dane otrzymane z Nadleśnictw Cewice i Lębork

Na przeważającej części panują drzewostany sosnowe, które odzwierciedlają specyfikę prowadzenia gospodarki leśnej w Polsce. Jednak znaczna część obszaru to żyzniejsze siedliska z bukiem i dębem jako gatunkami panującymi.

Ze względu na dużą odległość od Trójmiasta oraz Słupska tereny Nadleśnictwa są stosunkowo mało atrakcyjne dla ich mieszkańców. Jednakże wysoka lesistość tego terenu i funkcja rolniczo-leśna sprawia, że są one ważnym elementem dla społeczności lokalnej.

Na terenie nadleśnictwa występują rzadkie, będące pod ścisłą ochroną gatunki porostów, o krzaczkowatej formie morfologicznej plechy.

Na podstawie badań zawartości dwutlenku siarki w powietrzu atmosferycznym, stwierdzono, że tereny nadleśnictwa Cewice zaliczyć można do 6 strefy "czystości" powietrza w 7-stopniowej skali.

Rycina 1 Udział typów siedliskowych lasów na terenie nadleśnictwa Cewice

Źródło: Nadleśnictwo Cewice

Ochrona przed szkodliwymi owadami

Coroczne opracowanie prognozy występowania ważniejszych szkodliwych owadów leśnych stwarza podstawę do planowania zabiegów ochronnych, koniecznych do zabezpieczenia drzewostanów i szkółek leśnych przed szkodami zagrażającymi ze strony owadów. Ze szkodników wtórnych najbardziej uciążliwymi są: kornik drukarz, kornik drukarczyk, czterooczak świerkowy oraz przyplaszczek granatek.

Ochrona przed pasożytniczymi grzybami

Choroby grzybowe występujące głównie na gruntach porolnych nadleśnictwa, których powierzchnia wynosi aż 52 %. Czynią one poważne szkody, a głównym ich sprawcą jest Huba korzeniowa (*Heterobasidion annosum*).

Ochrona pożytecznej fauny i flory

Ochrona roślin na terenie Nadleśnictwa odbywa się głównie na powierzchni NATURA 2000. Jest to teren blisko 1000 hektarów pod nazwą Dolina Łupawy w skład której wchodzi dolina dwóch rzek: części Łupawy i Bukowiny. 16 powierzchni Użytków Ekologicznych zajmujących obszar 31,83 ha stanowią również cenne przyrodniczo tereny. Poza tym wszelkie pojedyncze stanowiska roślin chronionych i rzadkich znajdują się pod szczególną opieką miejscowych leśników.

Ochrona przed szkodami wyrządzanymi przez zwierzę

Najbardziej racjonalnym sposobem ochrony przed tymi szkodami jest :

- utrzymanie liczebności zwierzyny w ilości odpowiadającej możliwościom wyżywieniowym danego biotopu przy zachowaniu naturalnej struktury wiekowej i płciowej,
- poprawie warunków bytowych zwierzyny, a zwłaszcza ograniczenia niepokoju w biotopie,
- ochronie ostoi oraz zapewnieniu właściwej bazy pokarmowej, zwłaszcza w zimie,

Do zabiegów ochronnych metodą mechaniczną należy grodzenie całych powierzchni upraw i gniazd, co jest aktualnie skutecznie stosowane, oraz zabezpieczanie pojedynczych sadzonek poprzez palikowanie lub za pomocą osłon wykonanych z różnych dostępnych materiałów.

Ochrona przed szkodami powodowanymi przez czynniki atmosferyczne.

Jak dotąd brak jest bezpośrednich środków technicznych zapobiegających powstawaniu szkód. Nadleśnictwo realizuje wiele aspektów pośrednich wzmacniających lasy.

Ochrona przed innymi szkodami

Bardzo trudnym problemem jest ochrona wód gruntowych oraz szkody będące wynikiem działalności samego człowieka.

Do istotnych bezpośrednich skutków oddziaływania ludzi na środowisko leśne należy również zaliczyć:

- powszechne wywożenie śmieci do lasu oraz pozbywanie się odpadów podczas pieszych wędrówek;
- niszczenie runa podczas zbierania grzybów i jagód;
- wydeptywanie runa w sąsiedztwie zabudowań oraz miejsc intensywnego wykorzystywania do rekreacji;
- przejazdy i parkowanie pojazdów w miejscach nie przystosowanych do tego;
- mechaniczne uszkodzanie drzew i upraw;
- kradzieże drewna, sadzonek oraz stroiszu świerkowego;
- niszczenie osłonek winidurów zabezpieczających przed zgryzaniem oraz pułapek na korniki;
- umyślne i nieumyślne powodowanie pożarów;
- kłusownictwo i płoszenie zwierząt.

Tabela 12 Powierzchnia lasów i gruntów leśnych [ha] na terenie gminy Cewice według formy własności w latach 2008 – 2010

	2008	2009	2010
ogółem	11577,9	11547,5	11529,0
grunty leśne publiczne ogółem	11307,9	11281,0	11274,9
grunty leśne prywatne	270,0	266,5	254,1
lesistość w %	59,8	59,6	59,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Priorytet	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody
Kierunki działań	• Udostępnianie terenów zielonych do korzystania w celach spacerowo – rekreacyjnych • Ochrona drzewostanów przed szkodliwymi owadami, pożarami, silnymi wiatrami, zagrożeniami abiotycznymi i antropogenicznymi • przebudowa drzewostanów zniekształconych lub uszkodzonych w wyniku działalności człowieka

	- Ochrona zieleni dolin rzecznych, terenów torfowiskowych i zabagnionych - Przeprowadzanie bieżących zabiegów pielęgnacyjnych w lasach
Cel	<i>Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej</i>
Zadanie	
Wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów leśnych	
Jednostka odpowiedzialna	Nadleśnictwo Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Budżet państwa
Wskaźnik monitoringu zadania	-
Zadanie	
Promocja walorów przyrodniczych i edukacja ekologiczna	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice, Nadleśnictwo Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	RPO
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych akcji
Zadanie	
Prowadzenie prac pielęgnacyjnych na terenie kompleksów leśnych	
Jednostka odpowiedzialna	Nadleśnictwo Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych prac
Zadanie	
Opracowanie Planu Urządzania lasu na lata 2013 – 2022	
Jednostka odpowiedzialna	Nadleśnictwo Cewice
Okres realizacji	2012 – 2015 (zadanie średnioterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-
Zadanie	
Sporządzenie Programu Edukacji Leśnej Społeczeństwa na lata 2013 – 2022	
Jednostka odpowiedzialna	Nadleśnictwo Cewice
Okres realizacji	2012 – 2015 (zadanie średnioterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-
Zadanie	
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na terenie gminy: „Czarny Potok” w Maszewie Lęborskim, teren przy jeziorze w Siemirowicach i w Bukowinie	
Jednostka odpowiedzialna	Nadleśnictwo Cewice
Okres realizacji	2012 – 2013 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	664 196 zł w 2012 r. 400 000 zł w 2013 r.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	- nakłady inwestycyjne na realizację zadania

3.6. Turystyka

W coraz większym stopniu turystyka zaczyna odgrywać rolę bodźca ekonomicznego, co w istotnym stopniu wpływa na wzrost aktywności samorządu terytorialnego w stymulowaniu rozwoju turystyki. Przemiany w turystyce zostały zainicjowane przez procesy prywatyzacji w branży turystycznej i związane z tym nowe regulacje prawne dotyczące samorządu terytorialnego. Odpowiedzialność za rozwój turystyki spadła na jednostki samorządu terytorialnego (głównie gminy

i powiaty) oraz jednostki gospodarki turystycznej.

Gminy zaczęły postrzegać turystykę jako ważny czynnik aktywizacji gospodarczej, wzrostu dochodów budżetu lokalnego, czynnik ożywiający lokalny rynek pracy, a także jako element kształtujący socjalny rozwój miejscowości czy też regionu.

Przez teren gminy Cewice przebiegają trzy szlaki z grupy szlaków lęborskich:

Szlak KRAJOBRAZÓW MŁODOGLACJALNYCH
długość 147,1 km Łeba PKP - Czarna Dąbrówka - Miastko PKP

Szlak KARWICKIE ŹRÓDLISKA
długość 7,6 km Unieszyno - Karwickie Źródłiska - jezioro Brody

Szlak KSIĘCIA ŚWIĘTOPEŁKA
długość 5,5 km Małoszyce - Dziechlino - Krępkowice

Dodatkowo przez teren Nadleśnictwa Cewice i Lębork przebiegają dwa szlaki konne, oraz trasa rowerowa do jeziora Osowskiego

Największe atrakcje turystyczne gminy Cewice:

- Cmentarzysko płaskie ludności kultury pomorskiej (wczesna epoka żelaza), gład narzutowy w Maszewie
- Ślady osady z okresu kultury łużyckiej i wczesno - średniowiecznej, cmentarzysko kurhanowe kultury łużyckiej (70 kurhanów) w Siemirowicach.
- Ponad sześćset letni dąb Świętopełk i około pięćset letni dąb szypułkowy w Krępkowicach
- Kościół filialny p.w. Narodzenia NMP w Bukowinie
- Zespół pałacowo-parkowy w Łebuni
- Kościół parafialny p.w. Michała Archaniola w Łebuni

Priorytet	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody	
Kierunki działań	• Wychowanie do zachowań prośrodowiskowych wśród mieszkańców • Dbanie o wspólne środowisko przyrodnicze • Rozwój turystyki i rekreacji opartej na zasobach kulturowo - historycznych i przyrodniczych	
Cel	Zrównoważony rozwój sektora turystyki	
Zadanie		
Budowa kompleksu rekreacyjno – sportowego w Osowie Lęborskim		
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice	
Okres realizacji	2013 (zadanie krótkoterminowe)	
Szacunkowe nakłady	377 746 zł	
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne	
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady inwestycyjne na realizację zadania	
Zadanie		
Zagospodarowanie terenów do rekreacji i wypoczynku w gminie		
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice	
Okres realizacji	2013 – 2019 (zadanie długoterminowe)	
Szacunkowe nakłady	b.d.	
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne	
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady inwestycyjne na realizację zadania	
Zadanie		
Budowa ciągu pieszo – rowerowego w miejscowości Cewice		
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice	

Okres realizacji	2012 – projekt budowlany 2013 – 2019 – realizacja inwestycji (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady inwestycyjne na realizację zadania
Zadanie Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zorganizowanie punktów widokowych, tablic informacyjnych dotyczących wartości ekologicznych i osobliwości przyrody	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2013 – 2014 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady inwestycyjne na realizację zadania

3.7. Zasoby naturalne

3.7.1. Wody podziemne

Gmina Cewice położona jest na obszarze GZWP 114 „Maszewo”. Jest to zbiornik międzymorenowy o dużej odporności na przenikanie zanieczyszczeń. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 30 443 m³/dobę. Powierzchnia zbiornika wynosi 81,8 km², natomiast projektowana powierzchnia obszarów ochronnych 51,4 km² (według dokumentacji hydrogeologicznej z 2001 r.) Średnia głębokość ujęć to 10 – 50 m. Zasoby wód czwartorzędowych stanowią główne źródło zaopatrzenia mieszkańców w wodę.

Zakazy i ograniczenia związane z użytkowaniem wód podziemnych, odprowadzaniem ścieków do wód i użytkowaniem gruntów na terenie strefy uwzględniają plany zagospodarowanie przestrzennego. Plany te przewidują między innymi:

- preferowanie rozwoju gospodarstw ekologicznych z gospodarką ekstensywną – z czym związane są ograniczenia w stosowaniu nawozów;
- rozbudowę istniejących oczyszczalni ścieków, budowy nowych, małych oczyszczalni ścieków, biobloków – głównie na terenach o funkcjach turystyczno-rekreacyjnych;
- objęcie kanalizacją wsi, zwodociągowanie wsi na bazie istniejących, nie eksploatowanych studni;
- zakaz uzyskiwania gruntów pod produkcję rolną poprzez osuszanie torfowisk, oczek wodnych, bagien i łąk położonych w dolinach rzek;
- rezygnację z budowy składowisk odpadów;
- wydawanie zezwoleń na budowę zakładów dla których nie będzie konieczności wydzielania stref ochronnych;
- zalesianie nieużytków i gruntów podatnych na erozję;
- ograniczone stosowanie środków do oprysku lasów.

3.7.2. Wody powierzchniowe

Gmina położona jest w obrębie zlewni dwóch rzek przymorskich: Łupawy (część południowa – zlewnia rzeki Bukowiny) i Łeby (część północna). Na obszarze gminy Cewice występują liczne zbiorniki wodne, w przewadze niewielkie (do największych należą Jeziora: Kamienieckie i Święte, położone częściowo w gminie).

Znaczny jest potencjał wodny gminy, zarówno w zakresie wód podziemnych (Główny Zbiornik Wód Podziemnych 108), jak i powierzchniowych (rzeki: Bukowina, Okalica, Unieszynka oraz liczne jeziora i oczka wodne). Częściowo na terenie gminy są położone jeziora Kamienieckie oraz Święte.

Tabela 13 Charakterystyka cieków wodnych na terenie gminy Cewice

Nazwa cieku	ujście	Długość odcinka [km]	
Rzeka Bukowina	Rzeka Łupawa	km 3+550 – 19+900	16,3
Rzeka Okalica	Rzeka Łeba	km 8+420 – 20+720	12,3
Rzeka Unieszynka	Rzeka Pogorzelica	km 2+000 – 11+100	9,1
Struga Krępkowska	b.d.	km 4+500 – 10+300	5,8
Struga Okalica II	b.d.	km 0+000 – 7+200	7,2

Źródło: ZMiUW w Gdańsku

Bukowina to prawy dopływ bardzo popularnej rzeki Łupawy. Źródła Bukowiny znajdują się w okolicach Sierakowic, na zachodnim obrzeżu Kaszubskiego Parku Krajobrazowego. Rzeka w swoim górnym biegu przepływa przez jeziora Trzono, Kamienickie i Święte. Dolny bieg, do ujścia do Łupawy, przebiega zalesioną pradoliną. Na tym odcinku Bukowina jest objęta ochroną w ramach obszaru Natura 2000 "Dolina Łupawy"

Okalica – rzeka Pobrzeża Bałtyckiego, posiadająca swoje źródła w okolicy Zakrzewa na północno-zachodnim krańcu Pojezierza Kaszubskiego. Rzeka przepływa przez kompleks leśny Puszczy Kaszubskiej i przez obszar gmin Cewice i Nowa Wieś Lęborska. Okalica uchodzi do Łeby w Lęborku. Rzeka przepływa przez Okalice, Osowo Lęborskie i Malczyce. Długość rzeki to 17,6 km.

Unieszynka – swoje źródła bierze w pobliżu wsi Karwice, na terenach objętych rezerwatem przyrody „Karwickie Źródlika”

Na terenie gminy znajduje się 18 jezior. Powierzchnia wielu z nich przekracza 9 ha. Szczególnie cenne pod względem botanicznym jest Jezioro Święte, należące do jezior lobeliowych. W wodach rzek i jezior spotyka się między innymi płocie, leszcze, szczupaki, sandacze, karasie i inne.

3.7.3. Kopaliny

Na terenie gminy Cewice nie są eksploatowane żadne złoża kopalin, znajduje się jedno złożo, którego eksploatacja jest zaniechana. Ich charakterystyka znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 14 Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Cewice

Lp	Nazwa złoża	Kopaliny wg NKZ	Stratygrafia złoża	Powierzchnia złoża [ha]	Średnia miąższość złoża [m]
1.	Cewice I - złożo rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	Czwartorzęd - plejstocen	0,40	15,00
2.	Karwica - złożo rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	Czwartorzęd	1,40	8,00
3.	Kępkowice – złożo rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	Czwartorzęd	4,16	7,40
4.	Oskowo – złożo rozpoznane szczegółowo	Złoża kruszyw naturalnych i materiałów pokrewnych	Czwartorzęd	7,10	b.d.
5.	Oskowo II – eksploatacja złoża zaniechana	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych	Czwartorzęd - plejstocen	4,26	3,00
6.	Oskowo III – złożo rozpoznane szczegółowo	Kruszywa naturalne	Czwartorzęd	7,45	11,63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS

02.03.2012 r. wydano postanowienie Wójta Gminy Cewice nr ZGO.5220.1.8.2011 dla przedsięwzięcia pn. „Uruchomienie kopalni kruszywa naturalnego Cewice I” na działce nr 300 w miejscowości Cewice, w którym stwierdza się obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania

przedsięwzięcia na środowisko oraz sporządzenie raportu w zakresie określonym w art. 66 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. O wydanie pozwolenia stara się przedsiębiorstwo „ZWIREX” Zbigniew Maszke, powierzchnia złoża wynosi 3 568 m², a wielkość zasobów złoża 110,65 tys. Mg.

Priorytet	<i>Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody</i>
Kierunki działań	- Ochrona głównych zbiorników wód podziemnych, które stanowią główne/strategiczne źródło zaopatrzenia ludności w wodę - Ochrona obszarów zasobowych przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym przyszłą eksploatację
Cel	<i>Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ochrona środowiska w trakcie ich eksploatacji</i>
Zadanie	
Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin i rekultywacja nieczynnych wyrobisk	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-liczba przeprowadzonych działań i inspekcji

3.7.4. Gleby

W gminie występują mało korzystne warunki agroekologiczne dla produkcji rolnej – dominują kompleksy przydatności rolniczej 5. (żytni dobry) i 6. (żytni słaby). Najwięcej gleb, aż 44,91% należy do V klasy, czyli są to gleby orne słabe. Do tej klasy należą gleby kamieniste lub piaszczyste o niskim poziomie próchnicy. Są ubogie w substancje organiczne. Do tej klasy zaliczmy również gleby orne słabe położone na terenach nie zmeliorowanych albo takich które do melioracji się nie nadają.

Tabela 15 Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Cewice

Klasy gleb	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy [%]
I	0	0
II	0	0
III	73,884	1,48
IIIa	7,161	0,14
IIIb	152,4536	3,04
IV	617,7067	12,34
IVa	627,5499	12,53
IVb	145,5456	2,91
V	2248,7416	44,91
VI	1124,3999	22,45
VIz	10,1718	0,20
razem	5007,6141	100

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

Największym zagrożeniem dla gleb są powstające spontanicznie dzikie wysypiska odpadów, których nie usunięcie może skutkować skażeniem gleb i spływem zanieczyszczeń do

wód.

Priorytet	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody	
Kierunki działań	• Ochrona gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze. • Wdrażanie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR). • Wspieranie działań na rzecz ochrony gleby przed erozją. • Rozwój rolnictwa ekologicznego. • Wzrost powierzchni terenów przekazywanych do rekultywacji. • Ograniczenie spływu wód powierzchniowych i podziemnych azotów pochodzenia rolniczego	
Cel	Ochrona gleb i powierzchni ziemi	
Zadanie		
Upowszechnienie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej i rolnictwa ekologicznego		
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice	
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)	
Szacunkowe nakłady	b.d.	
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne	
Wskaźnik monitoringu zadania	-	
Zadanie		
Ochrona gleb przed erozją poprzez wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych		
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice	
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)	
Szacunkowe nakłady	b.d.	
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne	
Wskaźnik monitoringu zadania	-liczba nowych nasadzeń	
Zadanie		
Utrzymanie czystości i porządku oraz utrzymanie zimowe terenów gminnych		
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice	
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)	
Szacunkowe nakłady	b.d.	
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne	
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację zadania	

3.8. Gospodarka odpadami

Zorganizowaną zbiórką odpadów objętych jest 81,5% mieszkańców. Na terenie gminy Cewice prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. W 2010 r. zebrano 34,13 Mg szkła, oraz 30,58 Mg tworzyw sztucznych. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące ilości odpadów zebranych, poddanych odzyskowi i unieszkodliwianiu z terenu gminy Cewice.

Tabela 16 Ilość i rodzaje odpadów z sektora komunalnego zebranych z terenu Gminy oraz sposób ich gospodarowania w latach 2010-2011

Lp.	Kod odpadu	Kody odebrane/zebrane		Odzysk			Unieszkodliwianie		
		Masa [Mg]		Ozn.pro c.	Masa [Mg]		Ozn.proc .	Masa [Mg]	
		2010	2011		2010	2011		2010	2011
1.	200301 odp komun	795,20 23,93	426,99	R15	367,15		D5	424,67 0,75	
2.	200202	27,7	27,70						
3.	200203	54,98	27,54				D5	14,98	

4.	200399		2,04						
5.	170101	0,91		R14	0,91				
6.	170107	28,14	5,26	R14	28,14				
7.	170180	0,22		R13	0,22				
8.	170182	1,20	5,28				D5	1,20	
9.	170201	0,22		R13	0,22				
10.	170380	3,53					D5	3,53	
11.	170604	0,07					D5	0,07	
12.	190805	19,56	90,00	R3	19,56		D5	90,00	
13.	190899	8,29		R3	8,29				
14.	080318 tonery		0,05			0,05			
15.	160213	0,186		R13	0,186				
16.	160214	0,04		R13	0,04				
17.	160605	0,177		R13	0,177				
18.	1602		1,02						
19.	160199	0,31					D5	0,31	
20.	200107	0,09		R15	0,09				
21.	200108	37,75		R3	37,75 13,71				
22..	200136	0,287		R13	0,287				
23.	200307	0,09			0,09				
24.	150102 sztuczne	30,58	34,03	R13	30,58	34,03	D5	0,66	
25.	150107 szkło	34,13	48,33	R13	34,13	48,33			

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

Odpady zebrane z terenu gminy zostają unieszkodliwione na składowisku odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne - Przedsiębiorstwo Składowania i Przerobu Opadów sp. z o. o. w Czarnówku. Powierzchnia składowiska wynosi 4,48 ha, pojemność całkowita to 544 400 Mg. Obecnie eksploatowane są trzy kwatery, kolejne dwie zostały już zamknięte. Na składowisku w Czarnówku prowadzony jest monitoring, składowisko posiada uszczelnienie, które wykonane jest z geomembrany HDPE 2mm, drenaż odcieków, instalacje do odgazowania, wagę, oraz kompaktor.

W Czarnówku odpady również są sortowane na linii sortowniczej, oraz odzyskiwane poprzez kompostowanie. Funkcjonują dwie kompostownie, jedna typu pryzmowego (mechaniczno-biologiczna instalacja przetwarzania osadów), o mocy przerobowej 16.000 Mg/rok, druga typu bioreaktorowego, o przepustowości 25.000 Mg/rok.

W gminie Cewice funkcjonuje Przedsiębiorstwo Handlowe „RESTAL” Jarosław Wenta w miejscowości Kamieniec. Zakład zbiera odpady metali, szkła opakowaniowego, tworzyw sztucznych oraz zajmuje się demontażem pojazdów mechanicznych.

W miejscowości Kamieniec przewiduje się budowę zakładu produkcji paliwa alternatywnego RDF ze szczególnym uwzględnieniem odpadów o kodzie 19 12 10. Dla tej inwestycji toczy się postępowanie administracyjne o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Na terenie gminy znajdowało się składowisko, obecnie jest już ono zamknięte. W latach 2009 – 2010 zakończono jego rekultywację. Zlikwidowano również funkcjonujące na terenie Cewic i Oskowa oczyszczalnie ścieków.

Składowisko odpadów w Oskowie

- lokalizacja: składowisko położone jest w odległości ok. 2 km od Oskowa i ok. 6 km od Cewic, w lesie przy drodze z Oskowa do Czarnej Dąbrówki, gm. Cewice
- wielkości składowiska [ha]: 5,16 ha, z czego 0,8 ha stanowiła eksploatowana kwatera
- wyposażenie techniczne składowiska: naturalna izolacja podłoża

Składowisko położone jest na terenie wysoczyzny morenowej w strefie zalegania piasków i żwirów. Powierzchnia terenu jest morfologicznie bardzo zróżnicowana, deniwelacje dochodzą do kilkudziesięciu metrów. Od strony północnej i zachodniej składowisko otoczone jest lasami, od strony południowej są nie użytkowane grunty rolne, a od wschodu przylega niewielki las, nieużytek i pastwisko. Od strony północnej, w odległości około 0,35 km płynie rzeka Bukowina. Najbliższe siedlisko zlokalizowane jest w odległości około 2 km.

Teren składowiska, położonego w głębokiej niecce po wyeksploatowanym żwirowisku, nie został ogrodzony. Przed rozpoczęciem eksploatacji nie wykonano żadnych robót przygotowawczych. Składowisko nie posiada uszczelnienia dna i skarp, brak systemu zbierania odcieków.

W roku 2009 zamontowano piezometrię na składowisku, a od roku 2009-2010 prowadzi się

monitoring składowiska.

Obecnie w Polsce istnieje szereg przepisów dotyczących problematyki azbestu i PCB. Regulacje prawne dotyczące azbestu i wyrobów zawierających azbest, oraz PCB zostały oparte na przepisach obowiązujących w Unii Europejskiej.

W związku z obowiązkiem usunięcia wyrobów zawierających azbest do 2032 r. jednostki samorządowe przyjmują Programy Usuwania Azbestu. Gmina Cewice posiada "Gminny program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Cewice na lata 2010 – 20132" przyjęty Uchwałą nr XXXVI/233/10 Rady Gminy Cewice. Na terenie gminy zinwentaryzowano 801,4244 Mg wyrobów azbestowych.

W roku 2011 usunięto 38,4210 Mg wyrobów zawierających azbest. Koszt usunięcia, transportu i utylizacji wyniósł 84 953,99 zł, w tym dofinansowanie 70% kosztów kwalifikowanych stanowiło 56 798,00 zł. Projekt udzielenia dotacji obejmował: demontaż, zbieranie, transport oraz unieszkodliwianie lub zabezpieczenie odpadów zawierających azbest. Do konkursu zakwalifikowano 14 podmiotów, w tym: osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe oraz Gminę. Gmina Cewice w ramach realizacji zadania dokonała usunięcia azbestu z budynku Remizy OSP w miejscowości Pieski.

Na terenie gminy została również wykonana inwentaryzacja urządzeń zawierających PCB. Polichlorowane bifenyle znajdują się w 2 transformatorach na terenie Jednostki Wojskowej, na terenie lotniska, oraz w 3 transformatorach na terenie Jednostki Wojskowej w Siemirowicach, użytkowanych przez Zakład Energetyczny Słupsk.

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi jest system rozwiązań regionalnych. Region oparty jest o funkcjonowanie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 tys. mieszkańców, spełniające w zakresie technicznym wymagania najlepszej dostępnej techniki. W województwie pomorskim wyznaczono 7 regionów, gmina Cewice należy do Regionu Północnego.

Od 1 stycznia 2012 r. gminy przejmują obowiązki właścicieli nieruchomości w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Zmianę wprowadza ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897, z późn. zm.). Ma ona na celu uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, eliminację nielegalnych składowisk odpadów oraz skuteczniejsze unieszkodliwianie i odzysk odpadów. Ustawa obowiązuje gminy do organizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, w których zamieszkują mieszkańcy (w przypadku, gdy dana nieruchomość nie jest zamieszkała, a powstają odpady komunalne, rada gminy może postanowić o ich odbieraniu w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego). Wybór przedsiębiorcy odbierającego odpady dokonywany jest w drodze przetargu organizowanego przez wójta. W drodze ww. przetargu, do odbierania odpadów komunalnych wybrane mogą zostać także spółki z udziałem gminy.

Właściciele nieruchomości zobowiązani są do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami na rzecz gminy, na terenie której położone są ich nieruchomości. Opłata ta ustalana jest na podstawie stawki określonej przez gminę oraz deklaracji składanej przez mieszkańców.

Nowe przepisy wprowadzają także kary pieniężne za nieprzestrzeganie ustawy, w tym m.in. za: prowadzenie działalności bez wpisu do odpowiedniego rejestru, nieosiągnięcie określonych poziomów odzysku, mieszanie selektywnie zebranych odpadów komunalnych ze zmieszanymi odpadami komunalnymi oraz transport tych odpadów do instalacji niewskazanej w wojewódzkim planie gospodarki odpadami¹.

Priorytet	Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
Kierunki działań	• minimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym oraz wdrożenie nowoczesnych systemów ich odzysku i

¹ Źródło: www.abc.com.pl

	unieszkodliwiania, • objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców, • redukcja w odpadach kierowanych na składowiska zawartości składników ulegających biodegradacji, • wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych,
Cel	<i>Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie nowoczesnego systemu wykorzystania i unieszkodliwiania</i>
Zadanie	
Rozwój systemu zbiórki surowców wtórnych i odpadów niebezpiecznych	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość pojemników do segregacji odpadów
Zadanie	
Dofinansowanie inwestycji dotyczących likwidacji wyrobów zawierających azbest	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	20 000 zł (w roku 2012)
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest
Zadanie	
Prowadzenie akcji ekologicznych dotyczących prawidłowego postępowania z odpadami	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych akcji
Zadanie	
Monitorowanie możliwych miejsc powstawania "dzikich składowisk" odpadów, oraz usuwanie powstałych już składowisk	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość zlikwidowanych „dzikich składowisk”
Zadanie	
Współpraca w ramach Regionu Północnego oraz ZZO w Czarnówku	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice, 20 innych gmin, Urząd Marszałkowski
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-
Zadanie	
Zwiększenie liczby mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość podpisanych umów na odbiór odpadów komunalnych
Zadanie	
Monitoring składowiska odpadów w Oskowie	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice

Okres realizacji	2012 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	4 000 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-otrzymane wyniki monitoringowe
Zadanie	
Przebudowa bazy zakładu komunalnego wraz z miejscami postojowymi	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2013 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	1 000 000 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-
Zadanie	
Budowa składowiska odpadów niebezpiecznych, w tym kwatery do składowania azbestu	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki inwestora
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady inwestycyjne na realizację zadania

4. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

4.1. Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność

4.1.1. Analiza zużycia wody

Zużycie wody w gospodarstwach domowych, stanowiło 81,1% ogólnego zużycia wody w gminie. W porównaniu z rokiem 2008 ogólne zużycie wody o ponad 5,5%. Wzrosło również zużycie wody przypadające na jednego mieszkańca.

Tabela 17 Zużycie wody w gminie Cewice w latach 2008 – 2010

Parametr	Jednostka	2008	2009	2010
ogółem	dam3	230,9	243,4	243,7
zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	dam ³	164,9	202,1	197,7
Zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³	49	29	29
Zużycie wody na jednego korzystającego/ odbiorcę	m ³	30,6	37,1	36,2
zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	23,7	28,8	27,9

Źródło: GUS

4.1.2. Analiza stanu izolacji termicznej obiektów budowlanych, zapotrzebowanie na ciepło

Według danych GUS (2010 r.) na terenie gminy Cewice znajduje się ponad 2122 mieszkań. W porównaniu z rokiem 2005 zasoby mieszkaniowe gminy wzrosły o 3,86%.

Można przypuszczać, że większość zbudowana została w starej technologii, w związku z tym zaledwie kilka procent tych budynków spełnia warunki energochłonności określone stosownymi normami. W ostatnim czasie obserwuje się wzrastającą liczbę przeprowadzanych termomodernizacji budynków również przez indywidualnych użytkowników.

Prace termomodernizacyjne pozwalają na lepszą izolację termiczną obiektów, zmniejszenie współczynnika przenikalności cieplnej nowych okien i ocieplonych ścian, co powoduje zmniejszenie udziału tych obiektów w tworzeniu "efektu cieplarnianego". Zmniejsza się również zapotrzebowanie na energię cieplną, co z kolei wpływa na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

Większość mieszkańców gminy ciągle korzysta z węgla, aby ogrzać swoje gospodarstwa domowe. Termomodernizacja nie tylko ogranicza koszty związane ze zużyciem węgla, lecz również przyczynia się do poprawy jakości powietrza, gdyż mniejsza ilość zużytego węgla warunkuje mniejszą emisję do atmosfery gazów i pyłów.

Na terenie gminy cewice termomodernizacji poddano takie obiekty jak:

- Szkołę Podstawową w Siemirowicach,

- Dom Kultury w Maszewie Lęborskim,
- Urzędu Gminy,
- Zespół Szkół w Cewicach.

Priorytet	Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii
Kierunki działań	• Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia zużycia materiałów, wody i energii na jednostkę produktu podejmowanych zarówno przez podmioty gospodarcze jak i instytucje publiczne. • Skuteczne i terminowe wdrażanie ustaleń pozwoleń zintegrowanych i najlepszych dostępnych technik (BAT), promujących oszczędność surowcową, materiałową i energetyczną oraz niską odpadowość produkcji. • Wspieranie działań zmierzających do zmniejszenia zużycia wody i podniesienia efektywności wykorzystania energii w gospodarce komunalnej.
Cel	<i>Wzrost efektywności wykorzystywania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce</i>
Zadanie	
Eliminowanie węgla jako paliwa dla ogrzewania gospodarstw domowych	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość wymienionych pieców na inne urządzenia służące do ogrzewania
Zadanie	
Zachęcanie mieszkańców do używania w swoich pojazdach biopaliw, benzyny bezołowiowej i gazu, oraz korzystanie z komunikacji zbiorowej	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych akcji

4.2. Wykorzystanie energii odnawialnej

W listopadzie 2009 r. Rada Ministrów przyjęła *Politykę energetyczną Polski do 2030 r.* Dokument zawiera długoterminową strategię rozwoju sektora energetycznego, prognozę zapotrzebowania na paliwa i energię oraz program działań wykonawczych do 2012 r.

Polityka wiele uwagi poświęca także rozwojowi energetyki odnawialnej. Najważniejszym przedsięwzięciem w tym obszarze będzie wypracowanie ścieżki dochodzenia do realizacji celów zawartych w pakiecie klimatycznym, w podziale na poszczególne rodzaje OZE i związane z nimi technologie.

Dokument wyznacza następujące cele:

- 15-proc. udział OZE w zużyciu energii finalnej w 2020 r.
- oraz 10-proc. udział biopaliw w rynku paliw transportowych w 2020 r.

Polska będzie także dążyć do większego wykorzystania biopaliw II generacji. Ponadto prowadzone będą działania, które pomogą w rozwoju biogazowni rolniczych oraz farm wiatrowych na lądzie i morzu. Nowe jednostki OZE i umożliwiające ich przyłączenie sieci elektroenergetyczne, będą mogły uzyskać bezpośrednie wsparcie z funduszy europejskich oraz środków funduszy ochrony środowiska.

4.2.1. Analiza stanu i możliwości korzystania z energii wody

Energetyka wodna przekształca energię potencjalną cieków wodnych w energię elektryczną za pomocą turbin. Energetyczne zasoby wodne Polski są niewielkie ze względu na niezbyt obfite i niekorzystnie rozłożone opady, dużą przepuszczalność gruntu i niewielkie spadki

terenów. Najbardziej rozpowszechnione w kraju są małe elektrownie wodne (MEW). Według przyjętej nomenklatury są to elektrownie o mocy zainstalowanej nie większej niż 5 MW. W ostatnich latach wzrosło zainteresowanie MEW, które mogą wykorzystywać potencjał niewielkich rzek, rolniczych zbiorników retencyjnych, systemów nawadniających, wodociągowych, kanalizacyjnych i kanałów przerzutowych.

Zalety MEW:

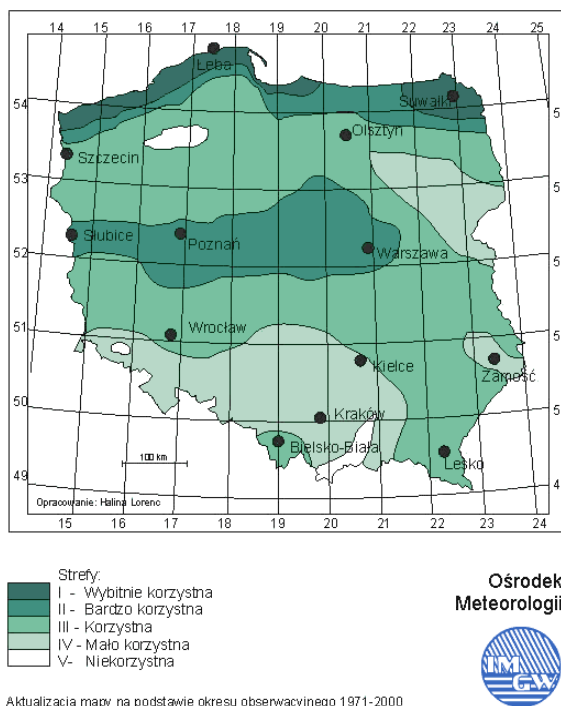
- nie zanieczyszczają środowiska i mogą być instalowane w licznych miejscach na małych ciekach wodnych,
- mogą być zaprojektowane i wybudowane w ciągu 1-2 lat, wyposażenie jest dostępne powszechnie, a technologia dobrze opanowana,
- prostota techniczna powoduje wysoką niezawodność i długą żywotność,
- wymagają nielicznego personelu i mogą być sterowane zdalnie,
- rozproszenia w terenie skraca odległości przesyłu energii i zmniejsza związane z tym koszty.

Energia wody należy do najczystszych źródeł energii nie powodujących ubocznych niekorzystnych zjawisk. Minusem są jednak wysokie nakłady inwestycyjne oraz mała opłacalność w stosunku do uzyskanej mocy elektrycznej.

Jednakże istnieje możliwość wykorzystania istniejących cieków wodnych do budowy małych (mikro) elektrowni wodnych, jednak taka inwestycja wymaga szczegółowej analizy warunków wodnych, prędkości przepływu, oraz analiz techniczno-ekonomicznych. Na terenie gminy Cewice znajduje się jedna elektrownia wodna w miejscowości Osowo, na rzece Okalicy, km 10+450. Elektrownia należy do Zakład Produkcyjno - Usługowy Zdzisław Ramczykowski. Wysokość piętrzenia wód wynosi 62 m n.p.m., moc elektrowni to 18,5 kW.

4.2.2. Analiza stanu i możliwości korzystania z energii wiatru

Mimo bardzo sprzyjających warunków i dużej wietrzności nie przewiduje się rozwoju energetyki wiatrowej na terenie gminy Cewice. Przeciwnie lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenie gminy przemawia sąsiedztwo obszarów Natura 2000, obszar chronionego krajobrazu i rezerwat przyrody. Również ze względu na duży stopień lesistości nie przewiduje się rozwoju tej gałęzi energetyki odnawialnej na terenie gminy.

Rysunek 3 Strefy energetyczne wiatru w Polsce (źródło: IMiGW)

Lokalizacja elektrowni wiatrowych w Polsce odbywa się pod hasłem wzrostu udziału proekologicznych źródeł energii w bilansie produkcji energii elektrycznej. Proekologiczność elektrowni wiatrowych polega na wykorzystaniu przez nie odnawialnego źródła energii oraz na braku emisji gazowych, ciekłych i stałych, zanieczyszczeń do środowiska. Są to jednak zarazem obiekty, które stwarzają problemy z zakresu ochrony środowiska, zwłaszcza w aspekcie ochrony przyrody (głównie ptaków) i krajobrazu oraz emisji hałasu.

W przyszłości gdyby została zmieniona polityka przestrzenna gminy warto pamiętać, że realizacja elektrowni wiatrowych musi mieć określony wpływ na środowisko przyrodnicze w sporządzonym dla planowanej inwestycji raporcie oddziaływania na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397). Zapis wytycznych do sporządzenia takiego raportu został określony w ustawie z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zm.).

4.2.3. Analiza stopnia korzystania z energii biomasy

Biomasa stała obejmuje organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Podstawowym paliwem stałym z biomasy jest biomasa leśna (drewno opałowe) występująca w postaci polan, okraglaków, zrębków, brykietów, peletów oraz odpady z leśnictwa w postaci drewna niewymiarowego: gałęzi, żerdzi, przecinek, krzewów, chrustu, karp, a także odpady z przemysłu drzewnego (wióry, trociny) i papierniczego (ług czarny). Właściwa gospodarka leśna pozwala lasom istniejącym na terenie gminy Cewice na spełnianie (w sposób naturalny lub też w wyniku działalności człowieka) różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: produkcyjną i pozaprodukcyjną. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu, polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców niedrzewnych pozyskiwanych z lasu.

Odrębną grupę stanowią paliwa z biomasy rolniczej pochodzące z plantacji przeznaczonych na cele energetyczne (drzewa szybko rosnące, byliny dwuliścienne, trawy wieloletnie, zboża uprawiane w celach energetycznych) oraz pozostałości organiczne z rolnictwa i ogrodnictwa (np. odpady z produkcji ogrodniczej, odchody zwierzęce, słoma).

Do grupy paliw stałych z biomasy zaliczany jest również węgiel drzewny, rozumiany szerzej jako stałe produkty odgazowania biomasy.

W strukturze użytkowania gruntów gminy Cewice przeważają lasy i grunty leśne stanowiące ok. 61,3% terenu gminy.

Gmina Cewice posiada warunki do pozyskiwania dużych ilości drewna odpadowego bądź też prowadzenia plantacji energetycznych. Z pewnością istnieją możliwości aby źródła odnawialne (biomasa) zaczęły odgrywać znaczącą rolę w bilansie energetycznym gminy.

4.2.4. Analiza wykorzystania energii słonecznej

W Polsce istnieją dość dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Natężenie promieniowania słonecznego w całym obszarze województwa zachodniopomorskiego i występujących warunkach klimatycznych zapewnia ekonomiczne przetwarzanie go w energię użyteczną. Potencjał ten jest wystarczający do wykorzystania na potrzeby bytowe mieszkańców, do podgrzewania ciepłej wody, choć koszty inwestycji są obecnie zbyt duże w stosunku do możliwości osób fizycznych. Mimo to z roku na rok mieszkańcy inwestują w montaż kolektorów słonecznych. Ze względu na dużą zmienność sezonową i dobową potencjał ten nie zaspokoi potrzeb produkcyjnych przemysłu rolnego i rolno-spożywczego.

Gmina Cewice znajduje się w I rejonie zasobów energii słonecznej, a potencjalna energia użyteczna słońca w tym rejonie wynosi $1\,012\text{ kWh/m}^2 \times \text{rok}$ dla wartości progowej natężenia promieniowania słonecznego wynoszącej 100 W/m^2 . W półroczu letnim (kwiecień - wrzesień) suma promieniowania słonecznego wynosi $854\text{ kWh/m}^2 \times 6$ miesięcy. Średnia suma godzin usłonecznionych w roku wynosi 1 639,4. Korzystne nasłonecznienie rodzi perspektywę szerokiego wykorzystania w Cewicach kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych.

Na terenie gminy wykorzystywana jest energia odnawialna w postaci 63 indywidualnych instalacji solarnych do podgrzewu c.w.u oraz 1 instalacja zainstalowana dla przygotowania c.w.u

w Zespole Szkół w Cewicach.

Tabela 18 Wykaz instalacji solarnych na terenie gminy Cewice

Lp.	miejsowość	ulica	Lp.	miejsowość	ulica
1	Cewice	Spacerowa 5	33	Cewice	Bursztynowa 9
2	Cewice	Wasilewskiej 1	34	Cewice	PKWN 21b
3	Cewice	Os. Młodych 33	35	Cewice	Myśliwska 17
4	Cewice	PKWN 19b	36	Cewice	Os. Młodych 7
5	Cewice	Wincentego Witosa 37b	37	Cewice	Wincentego Witosa 31a
6	Cewice	Myśliwska 12	38	Cewice	Os. Młodych 37
7	Cewice	Os. Młodych 23	39	Cewice	Os. Młodych 11
8	Cewice	Wandy Wasilewskiej 6A	40	Cewice	Myśliwska 9
9	Cewice	Spacerowa 7	41	Cewice	Myśliwska 13
10	Cewice	Os. Młodych 29	42	Cewice	Topolowa 4
11	Cewice	PKWN 15	43	Cewice	Spokojna 16
12	Cewice	Os. Młodych 9	44	Cewice	Spokojna 14
13	Cewice	Myśliwska 6	45	Cewice	Osiedle Młodych 15
14	Cewice	Os. Młodych 23	46	Cewice	Szkolna
15	Cewice	Wincentego Witosa 32C	47	Kamieniec	Kamieniec 1
16	Cewice	Węgrzynowicza 9a	48	Łebunia	Łebunia 58
17	Cewice	Wincentego Witosa 19a	49	Maszewo	Lipowa 8
18	Cewice	Myśliwska 2	50	Maszewo	Murowana 7
19	Cewice	Os. Młodych 35	51	Maszewo	Potokowa 6
20	Cewice	Os. Młodych 32	52	Osowo Lęborskie	Osowo Lęborskie 11/4
21	Cewice	Spacerowa 3	53	Popowo	Popowo 5A
22	Cewice	Leśna 1	54	Popowo	Popowo 16A
23	Cewice	Myśliwska 7	55	Popowo	Popowo 3A
24	Cewice	Os. Młodych 16	56	Siemirowice	Długa 26
25	Cewice	PKWN 10a	57	Siemirowice	Szkolna 7a
26	Cewice	Wincentego Witosa 32	58	Siemirowice	Zielony Dwór 4
27	Cewice	Wincentego Witosa 25	59	Siemirowice	Szkolna 14
28	Cewice	Wybickiego 4/1	60	Siemirowice	Szkolna 20
29	Cewice	Wybickiego 1/3	61	Siemirowice	Długa 26
30	Cewice	Wincentego Witosa 7	62	Siemirowice	Długa 1b
31	Cewice	PKWN 20b	63	Siemirowice	Szkolna 5
32	Cewice	PKWN 17			

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

4.2.5. Analiza możliwości wykorzystania pomp ciepła

Niezależnie od występowania naturalnych basenów sedymentacyjnych wypełnionych gorącymi wodami podziemnymi coraz powszechniej stosowane są pompy ciepła. Pompy ciepła to urządzenia proekologiczne pozwalające na zmniejszenie kosztów ogrzewania domów. Umożliwiają wykorzystanie ciepła niskotemperaturowego oraz odpadowego do ogrzewania, wentylacji i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Zasada ich działania jest prosta i analogiczna do zasady działania lodówki. Pompa ciepła pobiera energię (ciepło) z powietrza lub ziemi z zewnątrz budynku, kumuluje je do odpowiedniej wysokości i przekazuje do wymiennika ciepła.

Pozyskana energia może być przeznaczona na ogrzanie wody użytkowej lub budynku. Podstawową zaletą wyróżniającą pompy ciepła od innych systemów grzewczych jest to, że 75% energii potrzebnej do celów grzewczych czerpanych jest bezpłatnie z otoczenia, a pozostałe 25% stanowi prąd elektryczny. Powoduje to, że pompy ciepła, w obecnej chwili są najtańszymi w eksploatacji.

Priorytet	Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii
Kierunki działań	- Wspieranie budowy nowych instalacji OZE, - Prowadzenie działań edukacyjnych, oraz popularyzacyjnych OZE
Cel	<i>Promocja i wspieranie wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych</i>
Zadanie	
Zmiana nośników energii z paliw stałych na paliwa płynne, gazowe lub inne ekologicznie czyste dla tzw. niskiej emisji to jest na terenach budownictwa jednorodzinnego i lokalnych kotłowniach grzewczych.	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-liczba nowopowstałych i zmodernizowanych kotłowni z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
Zadanie	
Promowanie wśród mieszkańców pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych działań i akcji
Zadanie	
Budowa biogazowni rolniczej	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2014 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-

4.3. Kształtowanie stosunków wodnych ochrona przed powodzią i skutkami suszy

Hydrododzy z PiG wyznaczyli maksymalny zasięg podtopień w sąsiedztwie dolin rzecznych, Wyznaczone obszary nie są strefami zalewów wód powierzchniowych (powodzi), ale przedstawiają maksymalne możliwe zasięgi występowania podtopień (czyli położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami) w rejonie i sąsiedztwie doliny rzecznej. Na terenie gminy Cewice nie wyznaczono takiego obszaru.

Wieloletnia eksploatacja obiektów melioracyjnych prowadzi często do zmiany parametrów technicznych urządzeń. Zła, przeprowadzana w nieodpowiednich terminach konserwacja nie zapewnia właściwego utrzymania urządzeń, przyczyniając się do niskiej efektywności całego systemu melioracyjnego.

Melioracje wodne na terenach zagrożonych powodzią mają za zadanie łagodzić przebieg i skutki tych ekstremalnych zjawisk. Prawidłowa eksploatacja urządzeń melioracyjnych jest bardzo ważnym elementem utrzymania ich w stanie sprawności technicznej i tylko systematyczne podejście do tego problemu daje pozytywne efekty. Tylko właściwe utrzymanie urządzeń melioracji wodnych gwarantuje polepszenie zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienie jej uprawy oraz ochronę użytków rolnych przed powodzią.

Powierzchnia gruntów zmeliorowanych na terenie gminy wynosi 1109 ha, w tym grunty orne – 739 ha, oraz użytki zielone – 370 ha. Nie wytypowano obszarów dla których istnieje potrzeba

przeprowadzenia dodatkowych melioracji na terenie gruntów ornych i użytków zielonych

Z danych WZMiUW w Gdańsku wynika, że stan techniczny cieków na terenie gminy Cewice jest dobry, niezagrożający bezpieczeństwu. Na terenie gminy Cewice nie występują wały przeciwpowodziowe oraz brak jest potrzeb w zakresie ich budowy. Oceniono, że tereny wzdłuż cieków wodnych na terenie gminy nie są zagrożone powodzią.

Priorytet	Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
Kierunki działań	• Odbudowa zniszczonych obiektów hydrotechnicznych • Budowa obiektów małej retencji • Modernizacja systemów melioracyjnych • Kontynuowanie działań w zakresie ograniczenia i eliminowania wykorzystywania wód podziemnych
Cel	<i>Efektywna ochrona przed powodzią i suszą. Zwiększenie naturalnej retencji wód oraz zmniejszenia zagrożenia powodziowego.</i>
Zadanie	
Projektowanie i realizacje odwodnień w gminie	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2014 (zadanie średnioterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość wykonanych odwodnień -ilość wykonanych projektów
Zadanie	
Budowa i renowacja zbiorników małej retencji przez właścicieli prywatnych	
Jednostka odpowiedzialna	ZMiUW Województwa Pomorskiego
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-pojemność retencyjna zbiorników
Zadanie	
Systematyczna kontrola i modernizacja urządzeń przeciwpowodziowych	
Jednostka odpowiedzialna	ZMiUW Województwa Pomorskiego
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych modernizacji

5. Środowisko i zdrowie. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

5.1. Jakość gleb

Monitoring jakości gleb był przeprowadzony na terenie gminy Cewice przez Okręgową Stację Chemiczną – Rolniczą w Koszalinie. W latach 2009 – 2011 przebadano łącznie 825 próbek gleb na obszarze 111 gospodarstw, w następujących miejscowościach:

2009	2010	2011
Bochowo – 1 gosp.	Maszewo – 2 gosp.	Krępkowice – 1 gosp.
Bukowina – 14 gosp.	Osowiec – 1 gosp.	Łebunie – 1 gosp.
Cewice – 17 gosp.	Pieski – 27 gosp.	Popowo – 1 gosp.
Kamieniec – 1 gosp.	Popowo – 6 gosp.	
Karwica – 2 gosp.	Przeryte – 1 gosp.	
Krępkowice – 1 gosp.	Siemirowice – 14 gosp.	
Leśnik – 1 gosp.	Unieszyniec – 4 gosp.	

Łebunia – 12 gosp. Unieszyno – 1 gosp.
Łebuń, Bukowina – 1 gosp.

Zostały przebadane grunty orne, użytki zielone oraz użytki rolne. Poniżej w tabeli przedstawiono wyniki przeprowadzonych badań na terenie gminy.

Tabela 19 Zestawienie zasobności gleby na terenie gminy Cewice [%]

		2009			2010			2011		
Rodzaj użytku		grunty orne	użytki zielone	użytki rolne	grunty orne	użytki zielone	użytki rolne	grunty orne	użytki zielone	użytki rolne
Powierzchnia przebadana [ha]		1832,38	152,54	1984,92	221,20	0,00	221,20	28,00	2,00	30,00
Ilość próbek		694	62	756	61	0	61	7	1	8
Odczyn (pH)	Bardzo kwaśny	29	39	29	61	0	61	14	0	13
	kwaśny	52	40	51	31	0	31	43	1	50
	Lekko kwaśny	14	15	14	8	0	8	29	0	25
	obojętny	4	5	4	0	0	0	14	0	13
	zasadowy	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Potrzeby wapnowania	konieczne	29	39	30	62	0	62	14	0	13
	potrzebne	30	21	29	20	0	20	14	1	25
	wskazane	21	19	21	10	0	10	29	0	25
	ograniczone	9	8	9	3	0	3	14	0	13
	zbędne	11	13	11	5	0	5	29	0	25
Zawartość fosforu	Bardzo niska	8	21	9	2	0	2	0	1	13
	niska	38	34	37	49	0	49	29	0	25
	średnia	31	26	31	31	0	31	14	0	13
	wysoka	13	11	13	18	0	18	0	0	0
	Bardzo wysoka	10	8	10	0	0	0	57	0	50
Zawartość potasu	Bardzo niska	33	56	35	20	0	20	57	1	63
	niska	44	27	43	59	0	59	29	0	25
	średnia	15	6	15	16	0	16	14	0	13
	wysoka	7	6	7	5	0	5	0	0	0
	Bardzo wysoka	1	3	2	0	0	0	0	0	0
Zawartość magnezu	Bardzo niska	25	31	25	59	0	59	0	1	13
	niska	24	23	24	23	0	23	43	0	38
	średnia	36	39	36	13	0	13	29	0	25
	wysoka	11	5	11	5	0	5	29	0	25
	Bardzo wysoka	4	3	4	0	0	0	0	0	0

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczna – Rolnicza w Koszalinie

Ok 40% gruntów ornych posiada odczyn kwaśny, dla 35% gruntów ornych potrzeby wapnowania zostały określone jako konieczne. Jedynym skutecznym sposobem regulującym odczyn gleby jest właśnie zabieg wapnowania.

Dla 38% gruntów ornych zawartość fosforu została określona jako niska. Fosfor odgrywa szczególną rolę w roślinie. Stanowi on składnik wielu związków organicznych, a ponadto pewne wiązania fosforanowe akumulują dużo energii wykorzystywanej w różnych procesach zachodzących w komórkach.

Niska zawartość została również określona dla 44% gruntów ornych w przypadku potasu.

W przypadku zawartości magnezu, została ona określona jako niska dla 30% pobranych próbek.

5.2. Jakość wód

Wody płynące

w 2010 r. WIOŚ w Gdańsku przeprowadził ocenę stanu powierzchniowych wód płynących na terenie województwa pomorskiego. Na terenie gminy Cewice nie zlokalizowano punktu pomiarowego, jednak przebadano wody rzeki Bukowiny przepływającej przez gminę. Punkt pomiarowy zlokalizowano na wysokości miejscowości Kozin, znajdującej się w sąsiadującej gminie Czarna Dąbrówka. Rzeka położona jest na silnie zmodyfikowanej jednolitej części wód podziemnych. Poniżej znajdują się w tabeli wyniki stanu wód rzeki. Średnia zawartość azotanów w badanych wodach wyniosła 4,269 mg/l, natomiast maksymalną wartość wyniosła 4,87 mg/l. W 2010 r. zbadano również ilość bakterii grupy coli typu fekalnego, ich średnia ilość wynosi 7072, maksymalną ilość odnotowano – 24000, natomiast minimalną – 930.

Tabela 20 Ocena stanu wód powierzchniowych rzeki Bukowiny w punkcie pomiarowym Kozin w 2010 r.

Rodzaj wskaźnika		Ocena stanu
Wskaźniki biologiczne	Fitobentos IO	II
Stan biologiczny		II
Wskaźniki fizykochemiczne	Temperatura	I
	Zawiesina ogólna	I
	Tlen rozpuszczony	I
	BZT ₅	PPD
	ChZT-Mn	II
	OWO	I
	Przewodność w temp. 20°C	I
	Substancje rozpuszczone	I
	Siarczany	I
	Chlorki	I
	Wapń	I
	Magnez	I
	Odczyn	I
	Azot amonowy	I
	Azot Kjeldahala	PPD
	Azot azotanowy	I
	Azot ogólny	I
	Fosfor ogólny	I
Stan fizykochemiczny		PPD
Substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego		II
Potencjał ekologiczny		III

Źródło: WIOŚ Gdańsk

Konfrontacja biologicznej i fizykochemicznej jakości monitorowanych wód, stanowiąca wyznacznik potencjału ekologicznego, wykazała umiarkowany potencjał ekologiczny wód rzeki Bukowiny.

Na podstawie oceny przeprowadzonej pod kątem przydatności wód do bytowania ryb, wody rzeki Bukowiny zostały zdyskwalifikowane, jako środowisko życia ryb zarówno łososiowatych, jak i karpiowatych ze względu na BZT₅, azotyny i fosfor ogólny.

Tabela 21 Ocena przydatności wód rzeki Bukowiny w punkcie pomiarowym Kozin do bytowania ryb w warunkach naturalnych w 2010 r.

Wskaźniki określające przydatność wód śródlądowych	Ocena stanu
--	-------------

Temperatura	Blue
Zawiesina ogólna	Blue
Tlen rozpuszczony	Blue
BZT ₅	Red
Odczyn	Blue
Amoniak niejonowy	Blue
Azot amonowy	Blue
Azot Kjeldahala	Blue
Azot azotanowy	Blue
Azotyny	Red
Fosfor ogólny	Red
Cynk ogólny	Blue
Miedź rozpuszczona	Blue
Węglowodory ropopochodne	Blue
Związki fenolowe	Blue
Przydatność wód do bytowania ryb	Red

Blue	Warunki spełnione dla ryb łososiowatych
Green	Warunki spełnione dla ryb karpiowatych
Red	Warunki nie spełnione dla obydwu gatunków ryb

Źródło: WIOŚ Gdańsk

Ramowa Dyrektywa Wodna zakłada osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych (stan ekologiczny i chemiczny) do roku 2015. Realizacja tego celu jest uzależniona od postępów we wdrażaniu planów zarządzania zlewniami oraz KPOŚK.

Wody podziemne

W 2010 r. w ramach monitoringu regionalnego wykonanego przez WIOŚ w Gdańsku przebadano wody podziemne na ujęciu w Okalicach (ujęcie miejskie, o słabej izolacji), położonych w utworach czwartorzędowych. Badanie wód przeprowadzono 06.05.2010 r. na głębokości 13,0m. Jakość wód na ujęciu została określona jako dobry stan chemiczny.

Drugim punktem w którym przeprowadzono badania jest ujęcie w Cewicach (ujęcie wiejskie), położone w utworach czwartorzędowych. Badanie wód przeprowadzono 02.03.2010 r. na głębokości 65,0m. Jakość wód na ujęciu została również określona jako dobry stan chemiczny.

W obydwu punktach wody zostały zaklasyfikowane do klasy I, czyli wód bardzo dobrej jakości.

Kąpieliska

Na terenie gminy Cewice nie zorganizowano kąpielisk w rozumieniu ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2012r. (Dz.U. z 2005r. Nr 239 poz. 2019 z późn. zm.). W 2010 i 2011 funkcjonowały natomiast dwa miejsca wykorzystywane do kąpeli: w miejscowości Siemirowice oraz nad Jeziorem Brody w miejscowości Krępkowice.

W 2010 r. woda z J. Brody badana była w okresie 2010-05-05 do 2010-08-30. W tym czasie wystąpiły pojedyncze przekroczenia norm bieżącej jakości wody (ponadnormatywna liczba bakterii grupy coli). W powtórnych badaniach nie stwierdzano przekroczeń. Przez cały sezon 2010 r. nie wydano oceny o nieprzydatności wody do kąpeli.

W 2010 roku miejsce tradycyjnie wykorzystywane do kąpeli w miejscowości Siemirowice zostało wyłączone z eksploatacji od 23 lipca do 13 sierpnia 2010 r. ze względu na ponadnormatywną liczbę bakterii Escherichia coli. W dniu 2010-08-13 po kolejnych badaniach Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łęborku wydał orzeczenie o przydatności wody do kąpeli.

W 2011 po rozpatrzeniu informacji z kontroli wewnętrznych dot. wizualnego nadzorowania wody oraz sprawozdań z badań mikrobiologicznych jakości wody PPIS w Łęborku stwierdził, że woda w obu miejscach wykorzystywanych do kąpeli była przydatna do kąpeli przez cały czas trwania sezonu kąpielowego.

Wody przeznaczone do spożycia

Zgodnie z art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. 2005, Nr 85, poz. 729 późn. zm.) wynika, że wójt jest obowiązany do informowania mieszkańców o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Badania jakości ujmowanych wód prowadzi Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łęborku. Prowadzi ona ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach nadzoru sanitarnego. Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny stwierdza przydatność wody w przypadku urządzeń wodociągowych dostarczających wodę na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 roku w sprawie wymagań bakteriologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007, Nr 61, poz. 417). Badania jakości wody przeprowadzone w ramach nadzoru sanitarnego obejmowały swym zakresem badania fizyczno-chemiczne oraz mikrobakteriologiczne w ramach monitoringu przeglądowego i kontrolnego. PPIS w Łęborku sprawuje nadzór nad jakością wody z wodociągów sieciowych zaopatrujących mieszkańców. W poniższej tabeli znajdują się informacje z kontroli przeprowadzonej w 2010 r. PPIS wydał sześć decyzji dotyczących fizykochemicznej jakości wody, ani jedna decyzja nie została wydana dla mikrobiologicznej jakości wody.

Tabela 22 Ocena jakości wody w poszczególnych wodociągach na terenie gminy Cewice w 2010 r.

Lp.	nazwa wodociągu	jednostka odpowiedzialna za jakość wody.	ocena jakości wody stan na 31.12.2010r	postępowanie administracyjne	planowane działania naprawcze planowane przez właściciela wodociągu
1.	Siemirowce	Wspólne Przedsiębiorstwo „PROMEX” ul. Zastawna 1, 83-000 Pruszcz Gdański	warunkowo przydatna do spożycia	decyzja PPIS w Łęborku w sprawie fizyko-chemicznej jakości wody z terminem wykonania do 31.12.2010	do 31 grudnia 2010 r. - wymiana wszystkich złóż filtracyjnych oraz wykonanie remontu i modernizacji urządzeń instalacji uzdatniania wody.
2.	Cewice S-I	Urząd Gminy Cewice	przydatna do spożycia	-	-
3.	Bukowina	Urząd Gminy Cewice	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
4.	Dziechno- osada Leśnictwa	Nadleśnictwa Łębork ul. I Armii Wojska Polskiego 32, 84-300 Łębork	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
5.	Karwica	Urząd Gminy Cewice	warunkowo przydatna do spożycia	decyzja PPIS w Łęborku w sprawie fizyko-chemicznej jakości wody z terminem wykonania do 31.12.2010	do 31 grudnia 2010 r. budowa nowego wodociągu
6.	Maszewo PKP	PKP Zakład Gospodarowania Nieruchomości w Gdańsku ul. Dyrekcyjna 2-4, 80-958 Gdańsk	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
7.	Malczyce	Nadleśnictwa Łębork ul. I Armii Wojska Polskiego 32, 84-300 Łębork	warunkowo przydatna do spożycia	decyzja PPIS w Łęborku w sprawie fizyko-chemicznej jakości wody z terminem wykonania do 31.12.2010	wymiana zaworu napowietrzającego w hydroforni oraz przeprowadzenie czyszczenia odżelaziacza.
8.	Osowo - Leśniczówka	Nadleśnictwa Cewice ul. W. Witosa 39, 84-	przydatna do spożycia	-	-

		312 Cewice	przez ludzi		
9.	Osowo Skrzyżowanie	Urząd Gminy Cewice	warunkowo przydatna do spożycia	decyzja PPIS w Lęborku w sprawie fizyko-chemicznej jakości wody z terminem wykonania do 31.12.2010	do 31 grudnia 2010 r. likwidacja ujęcia wody w miejscowości Osowo Skrzyżowanie i przyłączenie gospodarstw domowych do sieci we wsi Osowo Lęborskie
10.	Unieszyniec	Urząd Gminy Cewice	warunkowo przydatna do spożycia	decyzja PPIS w Lęborku w sprawie fizyko-chemicznej jakości wody z terminem wykonania do 31.01.2010 r.	do 31 stycznia 2010 r. wymiana pompy głębinowej i zwiększona częstotliwość płukania sieci
11.	Pieski	Urząd Gminy Cewice	warunkowo przydatna do spożycia	decyzja PPIS w Lęborku w sprawie fizyko-chemicznej jakości wody z terminem wykonania do 31.12.2010	do 31 grudnia 2010 r. modernizacja na ujęciu wody polegająca na wymianie złoża
12.	Cewice - Wybudowanie	Urząd Gminy Cewice	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
13.	Unieszynko	Urząd Gminy Cewice	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
14.	Maszewo Spółdzielnia Mieszkaniowa	Spółdzielnia Mieszkaniowa Własnościowo-Lokatorska ul. Drewniana 35/7, 84-315 Maszewo	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
15.	Krępkowice	Urząd Gminy Cewice	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
16.	Łebunia	Urząd Gminy Cewice	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
17.	Oskowo	Urząd Gminy Cewice	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
18.	Osowo	Urząd Gminy Cewice	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
19.	Popowo	Urząd Gminy Cewice	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-
20.	Unieszyno	Urząd Gminy Cewice	przydatna do spożycia przez ludzi	-	-

Źródło: PPIS w Lęborku

Priorytet	Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
Kierunki działań	- Osiągnięcie właściwych standardów wód powierzchniowych pod względem jakościowym i ilościowym - Zapewnienie wszystkim mieszkańcom odpowiedniej jakości wody do picia - Ograniczanie wpływu zanieczyszczeń obszarowych i ścieków deszczowych na wody powierzchniowe

	Zmniejszenie substancji biogenych w wodach powierzchniowych
Cel	Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych
Zadanie:	
Budowa stacji uzdatniania w Maszewie	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	25 000 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie:	
Zakup pompy do przepompowni w Maszewie	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	15 000 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie	
Budowa kanalizacji deszczowej w Cewicach ul. PKWN	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – projekt budowlany i wykonawczy 2013 – 2019 – realizacja inwestycji (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	180 000 zł – projekt
Potencjalne źródło finansowania	obligacje
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie	
Budowa sieci wodociągowej na odcinku Kamieniec – Cewice, przy ul. Osiedle Młodych (etap II) w Cewicach oraz w Łebuni	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	Do roku 2013 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	612 197,83 zł, kwota dofinansowania 365 869,00 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, PROW na lata 2007 – 2013
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie	
Budowa sieci wodociągowej i studni głębinowych w miejscowości Pieski	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – projekt budowlany i wykonawczy 2013 – 2019 – realizacja inwestycji (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	103 000 zł - projekt
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie	
Budowa sieci wodociągowej i studni głębinowych w miejscowości Karwica – Lisiaki	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – projekt budowlany i wykonawczy 2013 – 2019 – realizacja inwestycji (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	61 000 zł - projekt
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie	
Budowa kolektora ściekowego w Oskowie	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – projekt budowlany i wykonawczy 2013 – 2019 – realizacja inwestycji (zadanie

	długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	25 000 zł – projekt
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie	
Budowa kolektora sanitarnego na odcinku Łebunia – Osowo – Maszewo Lęborskie	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2013 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	2 880 000 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki PROW
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie	
Budowa kolektora sanitarnego na odcinku Siemirowice – Cewice	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	1 500 000 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki PROW i dotacje
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady inwestycyjne na realizację zadania
Zadanie	
Likwidacja oczyszczalni w Łebuni	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2013 (zadanie średnioterminowe)
Szacunkowe nakłady	70 537 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki PROW i własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady inwestycyjne na realizację zadania
Zadanie	
Likwidacja oczyszczalni w Siemirowicach	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	Do 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki PROW i własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady inwestycyjne na realizację zadania
Zadanie	
Projektowanie i dalsza rozbudowa kanalizacji i wodociągów w gminie. Zadanie obejmuje miejscowości w których obecnie brak jest sieci, w tym Bukowinę i Cewice (wybudowanie, ul. Wandy Wasilewskiej)	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie:	
Zakup materiałów do budowy przyłączy wodno – kanalizacyjnych	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	21 396 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-
Zadanie	
Wykonanie dokumentacji projektowych przydomowych oczyszczalni ścieków	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	15 000 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość wykonanych dokunetacji -stopień realizacji projektów

Zadanie	
Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	
Jednostka odpowiedzialna	WIOŚ, PIG, ZMiUW Województwa Pomorskiego
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość punktów monitoringowych -wyniki badań monitoringowych
Zadanie	
Bieżąca modernizacja sieci wodociągowej i ujęć wody na terenie gminy	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych modernizacji -nakłady poniesione na modernizację
Zadanie	
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony płytko występujących wód podziemnych, w tym szczególnie GZWP nr 114 „Maszewo”	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-uchwalonych mpzp

5.3. Zanieczyszczenie powietrza

O jakości powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze. Przestrzenny rozkład emisji na terenie województwa pomorskiego jest zróżnicowany. Największe skupiska emitorów punktowych, jak i znaczna emisja liniowa związane są z obszarami zurbanizowanymi dużych miast.

Zgodnie z danymi GUS za 2010 r. w województwie pomorskim emisja gazów do atmosfery wyniosła ok. 6 523 874 tony, emisja zanieczyszczeń pyłowych 3 357 ton. Pomimo, że od kilku lat notuje się spadek emisji (zwłaszcza gazowych) z dużych źródeł, to w 2010 roku ponownie nastąpił ich wzrost w stosunku do ub. roku. W skali kraju emisja gazów w województwie to 3,02 % łącznej ilości gazów w Polsce (11 miejsce). Emisja pyłu stanowi 5,37 % emisji krajowej (8 miejsce).

Głównym źródłem emisji gazów do powietrza w województwie jest energetyczne spalanie paliw. Udział emisji ze źródeł technologicznych w ogólnej emisji gazów jest niewielki, wzrasta natomiast udział tzw. „niskiej emisji” (paleniska domowe) oraz emisja ze źródeł liniowych (emisja komunikacyjna).

Dla powiatu łębskiego również zanotowano wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych, w okresie od 2007 do 2011 r. wyniósł on 9,4%. Natomiast dla zanieczyszczeń pyłowych zauważalny jest znaczny spadek, aż o 76,9%.

Tabela 23 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu łębskiego [Mg/r]

	2007	2011
Emisja zanieczyszczeń pyłowych		
ogółem	199	46
ze spalania paliw	178	37
krzemowe	12	0
węglowo-grafitowe, sadza	8	0
Emisja zanieczyszczeń gazowych		
ogółem	58791	64338

ogółem (bez dwutlenku węgla)	843	719
nie zorganizowana	4	0
dwutlenek siarki	300	174
tlenki azotu	93	75
tlenek węgla	440	458
dwutlenek węgla	57948	63619
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń		
pyłowe	698	134
gazowe	3	3

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Wielkość emisji zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na obszarze gminy Cewice przedstawiono na podstawie wydanych i aktualnie obowiązujących decyzji o dopuszczalnej emisji.

Tabela 24 Wielkość emisji zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych na terenie gminy Cewice

Podmiot gospodarczy	Wielkość emisji [Mg/rok]	Udział w emisji [%]
DREWCOR Sp. z o.o. Cewice ul. Witosa 64a	0,000335	0,014
ARKADIUSZ ROSIN Gospodarstwo Rolne Siemirowice	0,000234	0,010
KRAUSDREW Cewice zakład przy ul. Witosa 19b	1,705	72,989
MIX S.A. ul. Sobieskiego 14, 80-216 Gdańsk – Zakład Produkcyjny w Maszewie Lęborskim, ul. Fabryczna 3, 84-312 Cewice	0,6304	26,987
Razem	2,335969	100

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lęborku

Źródłem zanieczyszczeń powietrza w gminie Cewice są: paleniska domowe, kotłownie lokalne oraz pojazdy mechaniczne. Szkodliwymi substancjami pochodzenia antropogenicznego najczęściej emitowanymi do powietrza są przede wszystkim: tlenek siarki, tlenek węgla, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), benzo-a-piren, sadza, kadm oraz drobne pyły powstające w wyniku spalania węgla, oleju opałowego oraz materiałów pędnych. Zanieczyszczenie powietrza powyższymi substancjami chemicznymi ma negatywny wpływ na jakość życia i zdrowie człowieka, a także zaburza prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów.

Całe województwo pomorskie w tym i gmina Cewice objęte jest monitoringiem powietrza prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku.

Roczna ocena jakości powietrza za 2011 r. została wykonana w nowym układzie stref, zgodnie z zaleceniem Ministerstwa Środowiska oraz wytycznymi, opracowanymi na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Instytut Ochrony Środowiska w Warszawie dla dwóch wydzielonych stref: aglomeracja trójmiejska i strefa pomorska

Tabela 25 Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia w 2011 r.

strefa	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B/a/P	Cd	Ni	O ₃
Strefa pomorska	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	A	A* D2*

*Poziom docelowy

** poziom celu długoterminowego

klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe,

klasa B – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,

klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych oraz dla ozonu,

klasa D2 – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Źródło: Ocena roczna jakości powietrza w województwie pomorskim w 2011 r.

Tabela 26 Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony roślin w 2011 r.

strefa	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
	SO ₂	O ₃ (poziom docelowy do 2010 r.)	O ₃ (poziom celów długoterminowych do 2020)	NO _x
Strefa pomorska	A	A	D2	A

Źródło: Ocena roczna jakości powietrza w województwie pomorskim w 2011 r.

Z oceny jakości powietrza za rok 2010 wynika, że pod względem ochrony zdrowia wskaźniki: SO₂, NO₂, PM_{2,5}, C₆H₆, CO, Pb, As, Cd, Ni, O₃ klasyfikują strefę lęborsko-słupską do klasy A. Wyjątkiem jest poziom benzo-a-pirenu i pyłu zawieszonego, które kwalifikują strefę do klasy C.

Pod względem ochrony roślin strefę zakwalifikowano do klasy A, pod względem poziomu SO₂, NO_x i O₃.

Głównym zagrożeniem i problemem na terenie gminy Cewice w zakresie ochrony powietrza są:

- emisja niska pochodząca z przydomowych palenisk,
- duży udział indywidualnych systemów grzewczych na paliwa stałe w zaspokajaniu potrzeb grzewczych mieszkańców,
- spalanie odpadów w indywidualnych paleniskach domowych,
- emisja komunikacyjna wywołana przez nadmierny ruch samochodowy.

Priorytet	Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
Kierunki działań	• Ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych • Ograniczenie niskiej emisji • Spełnienie wymagań ustawodawstwa UE w zakresie jakości powietrza • Zmniejszenie zużycia energii cieplnej poprzez np. izolację cieplną budynków i upowszechnianie przyjaznego środowiska budownictwa (materiały energooszczędne)
Cel	Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza
Zadanie	
Modernizacja drogi gminnej w Pieskach	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	80 000 zł
Potencjalne źródło finansowania	Obligacje i inne źródła
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie	
Budowa i przebudowa dróg gminnych	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	2 525 000 zł w 2014 r.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie	
Kontrola przedsiębiorstw w zakresie emisji pyłów i gazów do powietrza	
Jednostka odpowiedzialna	WIOŚ
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.

Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych kontroli -ilość wydanych upomnień i kar
Zadanie Prowadzenie kampanii i wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz przeciwdziałania spalaniu odpadów w gospodarstwach domowych	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	-ilość przeprowadzonych kampanii
Zadanie Zimowe utrzymanie dróg publicznych gminnych	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012– 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady poniesione na utrzymanie dróg

5.4. Poważne awarie

Z oceny zagrożenia gminy Cewice wynika, że do potencjalnych zagrożeń mogących doprowadzić do sytuacji kryzysowych należy zaliczyć:

- pożary,
- katastrofy, awarie i niekontrolowane przenikanie różnych substancji do środowiska naturalnego,
- skażenie toksycznymi środkami przemysłowymi – transport substancji niebezpiecznych,
- klęski żywiołowe (susze, huragany, intensywne opady).

Poważną awarią w rozumieniu ustawy POŚ jest zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstanie takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Na terenie gminy do poważnych awarii może dojść na skutek awarii urządzeń technicznych w zakładach przemysłowych lub podczas transportu materiałów niebezpiecznych: w wyniku kolizji drogowej bądź kolejowej, a także rozszczelnienia cystern kolejowych lub autocystern, zanieczyszczenia morskich wód przybrzeżnych i plaż substancjami niebezpiecznymi w wyniku awarii lub katastrofy jednostek pływających.

Na terenie gminy Cewice nie zlokalizowano zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, ani zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii.

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także Wojewodzie. Szczegółowy opis obowiązków podaje ustawa Prawo ochrony środowiska. WIOŚ realizuje zadania z zakresu zapobiegania występowania awarii przemysłowych poprzez:

- kontrolę podmiotów gospodarczych o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii,
- badanie przyczyn wystąpienia awarii oraz sposobów likwidacji skutków awarii,
- prowadzenie szkoleń i instruktażu.

Priorytet	Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa
Kierunki działań	• Ograniczenie przewozu materiałów niebezpiecznych • Doskonalenie systemu zapobiegania poważnym awariom • Eliminowanie i zmniejszanie skutków dla mieszkańców i środowiska z tytułu poważnych awarii środowiskowych

	Koordinacja działań organów właściwych w zakresie rozpoznawania źródeł i przeciwdziałania poważnym awariom
Cel	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami
Zadanie:	
Zakup samochodu bojowego dla OSP Cewice	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	180 000 zł
Potencjalne źródło finansowania	Obligacje
Wskaźnik monitoringu zadania	- nakłady poniesione na realizację inwestycji
Zadanie:	
Zakup motopompy pływającej C-1 szt, P-1 szt	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	9 600 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-
Zadanie:	
Podejmowanie działań na rzecz przyjmowania skutecznych rozwiązań organizacyjno -, techniczno – budowlanych służących poprawie bezpieczeństwa pożarowego i miejscowego	
Jednostka odpowiedzialna	KP PSP
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki budżetowe
Wskaźnik monitoringu zadania	-liczba zaopiniowanych planów zagospodarowania przestrzennego przez KP PSP -liczba obiektów monitorowanych przez służby ochrony z funkcją ppoż.
Zadanie:	
Optymalizacja prowadzonych czynności kontrolno – rozpoznawczych pod kątem zwiększania skuteczności rozpoznawania, analizowania, oceny i monitoringu zagrożeń	
Jednostka odpowiedzialna	KP PSP
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki budżetowe, środki UE
Wskaźnik monitoringu zadania	-Liczba zweryfikowanych (w trybie nadzoru) dokumentacji z czynności kontrolno - rozpoznawczych -Liczba kontroli w zakładzie zwiększonego ryzyka

5.5. Oddziaływanie hałasu

Najczęściej klimat akustyczny ocenia się ilościowo przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku A (LAeq), wyrażonego w decybelach [dB], będącego poziomem uśrednionym w funkcji czasu. Dopuszczalne wartości poziomów dźwięku w środowisku określa załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 nr 120, poz. 826 ze zm.).

Tabela 27 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.

L.p	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB	
		Drogi lub linie kolejowe	Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu

		L_{Aeq} D Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 8 h	L_{Aeq} D przedział czasu odniesienia równy 8-miu najmniej korzystnym godz. dnia	L_{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 1-ej najmniej korzystnej godz. nocy
1.	a. Obszary A ochrony uzdrowiskowej b. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży c. Tereny domów opieki d. Tereny szpitali w miastach	55	50	50	40
3.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego c. Tereny zabudowy zagrodowej d. Tereny mieszkaniowo-usługowe	60	50	55	45
4.	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	65	55	55	45

(Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 Nr 120, poz. 826 ze zm.)

Do najbardziej uciążliwych źródeł hałasu w środowisku należy komunikacja drogowa. Co roku odnotowuje się szybki wzrost liczby pojazdów, w województwie pomorskim. Powoduje to, że hałas drogowy staje się głównym czynnikiem degradującym środowisko. Skutki powyższego odczuwane są przez coraz większą liczbę mieszkańców.

Źródłem hałasu komunikacyjnego w gminie Cewice są drogi przelotowe. Przez teren gminy przebiega szlak komunikacyjny drogi wojewódzkiej nr 214 i 212, które w okresie letnim stają się obciążone ze względu na ruch turystyczny.

W 2005 i 2010 roku wykonano Generalny Pomiar Ruchu. W czasie pomiaru rejestracji podlegały wszystkie pojazdy silnikowe korzystające z dróg publicznych. Na terenie gminy Cewice nie zlokalizowano punktu pomiarowego w 2010 r. Dlatego w tabeli poniżej przedstawione są dane za rok 2005, na odcinku drogi nr 212, Oskowo – Czarna Dąbrówka, oraz dwa na odcinku drogi nr 214, Lębork (granica miasta) – Osowo i Osowo – Puzdrowo.

Tabela 28 Ruch kołowy na drodze wojewódzkiej nr 212 i 214 w 2005 r.

Nr drogi woj.	Opis odcinka	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych							
	Nazwa	O	M	SoM	Lsc	Scbp	Sczp	A	C
212	Oskowo – Czarna Dąbrówka	1436	4	1180	113	59	47	24	9
214	Lębork (granica miasta) – Osowo	4665	14	4222	196	89	70	65	9
214	Osowo – Puzdrowo	9137	73	8370	365	146	101	64	18

Źródło: ZDW w Gdańsku

O - ogółem; **M** - motocykle; **SoM** - samochody osobowe (mikrobusy); **Lsc** - lekkie samochody ciężarowe; **Scbp** - samochody ciężarowe bez przyczepy; **Sczp** - samochody ciężarowe z przyczepą; **A** - autobusy; **C** - ciągniki rolnicze; **R** – rowery

Na terenie gminy Cewice zlokalizowane jest lotnisko Wojskowe w miejscowości Siemirowice, które jest z pewnością największym emitorem hałasu na terenie gminy. Hałas lotniczy dotyczy ograniczonego terenu, położonego najbliżej lotniska, pod trasami odlotów i przylotów. Hałas drogowy jest w miarę jednostajny, natomiast uciążliwość hałasu lotniczego wynika z jego specyfiki: pojawia się nagle, szybko narasta do wartości maksymalnej o dużym poziomie, a następnie szybko maleje.

Szczególnie narażeni na oddziaływanie hałasu są mieszkańcy terenów położonych w pobliżu lotniska, samoloty wojskowe charakteryzują się z reguły wysokim poziomem hałasu.

Zasięg oddziaływania hałasu lotniczego dotyczy nie tylko terenów samych lotnisk, ale obejmuje znacznie większe obszary, niejednokrotnie wielkości rzędu kilkudziesięciu kilometrów

kwadratowych. Strefy najbardziej zagrożone hałasem znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska oraz w strefie korytarzy powietrznych startu i podejścia do lądowania. Poziom hałas zależy od rodzaju samolotów, liczby startów i lądowań oraz od organizacji ruchu lotniczego, od której uwarunkowany jest nie tylko przebieg procedury startu, lecz także czas oczekiwania na lądowanie, decydujący o liczbie wykonywanych pętli w szerokim obszarze nad lotniskiem.²

Najbardziej intensywny hałas występuje wokół dróg startowych. Intensywność ta i obszar oddziaływania dość szybko maleje w bok od osi pasa a wydłużony jest wzdłuż niego w wyniku stosowanych kątów podejścia i wznoszenia samolotów

Co więcej, samoloty wojskowe nie muszą być konstruowane z uwzględnieniem wymogu ograniczania emisji hałasów. Częste starty z użyciem dopalacza i treningowe loty nocne, są kolejną przyczyną wzrostu poziomu hałasu. Silnik turboodrzutowy wytwarza hałas o poziomie ok. 140 dB, natomiast silnik turboodrzutowy z dopalaczem aż 150 dB. Ponadto samoloty bojowe przekraczając prędkość rozchodzenia się dźwięku wywołują akustyczną falę uderzeniową, która negatywnie wpływa nie tylko na organizmy żywe, ale także na budynki i budowlę.

W celu ochrony mieszkańców przed negatywnymi skutkami hałasu, wokół lotnisk tworzy się obszary ograniczonego użytkowania. Są to tereny, na których zostały przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu i wymagane jest wprowadzenie działań naprawczych i ochronnych. Działania tego typu mogą być prowadzone poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i dotyczyć m. in. ograniczeń w zakresie przeznaczania terenu oraz preferowanych sposobów korzystania z terenu

Priorytet	Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
Kierunki działań	- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie - ustalenie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez właściwe organy ochrony środowiska
Cel	<i>Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu</i>
Zadanie:	
Stworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego (ekrany akustyczne, pasy zieleni)	
Jednostka odpowiedzialna	ZDW w Gdańsku
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-długość ekranów akustycznych oraz pasów zieleni
Zadanie:	
Prowadzenie pomiarów natężenia hałasu i pomiarów ruchu	
Jednostka odpowiedzialna	WIOŚ, ZDW w Gdańsku
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	- liczba punktów w których prowadzone są pomiary
Zadanie:	
Działania organizacyjno-techniczne służące spowalnianiu ruchu w miejscach o szczególnym jego natężeniu	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość inwestycji mających na celu spowolnienie ruchu

² Dworak K., 2005: Hałas środowiskowy a zdrowie. Wojewódzka Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Katowicach

5.6. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Źródłami pól elektromagnetycznych emitujących szkodliwe dla ludzi i zwierząt promieniowanie niejonizujące są m.in. linie energetyczne o napięciu powyżej 110kV, nadajniki radiowe i telewizyjne oraz nadajniki telefonii komórkowej.

Na terenie gminy Cewice źródłem promieniowania elektromagnetycznego jest 7 stacji bazowych telefonii komórkowej. Stacje zlokalizowane są przy:

- Cewice, ul. Witosa - maszt własny sieci T – Mobile przy wylocie drogi z Cewic na Lębork,
- Cewice, maszt własny sieci Play, na działce ewidencyjnej nr 72/17,
- Kamieniec, maszt własny sieci Orange,
- Kamieniec, maszt własny sieci Plus, działka ewidencyjna nr 421/2 (elewator),
- Kamieniec, maszt własny sieci T – Mobile,
- Osowo, maszt własny sieci Plus, działka ewidencyjna nr 102/L, Leśnictwo Okalice,
- Maszewo Lęborskie, ul. Fabryczna 3 – maszt własny sieci Orange.

Począwszy od roku 2008 monitoring pól elektromagnetycznych (PEM) realizowany był w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz.1645). Zgodnie z powyższym rozporządzeniem monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim (do 2010 r.) pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola.

Pomiary wykonywane były w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od rzutu anten instalacji emitujących pola elektromagnetyczne na powierzchnię terenu. Celem pomiarów było wyłącznie określenie poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w miejscach dostępnych dla ludności, nie służą one natomiast określeniu wpływu poszczególnych obiektów emitujących fale elektromagnetyczne na poziom pól w środowisku. W związku z tym uzyskane wyniki nie mogą stanowić podstawy do wnioskowania o wielkości emisji pól elektromagnetycznych ze źródeł (obiektów) znajdujących się w pobliżu miejsc, w których realizowano pomiary.

Na terenie gminy w ostatnich latach nie prowadzono pomiarów promieniowania elektromagnetycznego. Jednak w trakcie prowadzonych przez WIOŚ w latach 2008-2010 pomiarów na terenie województwa pomorskiego w żadnym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów wartości pól elektromagnetycznych.

Priorytet	Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
Kierunki działań	• Doskonalenie struktur organizacyjnych zajmujących się monitorowaniem i badaniem pól elektromagnetycznych oraz prowadzenie bazy danych o polach elektromagnetycznych. • Opracowanie procedur administracyjnych zapewniających bezpieczną lokalizację źródeł pól.
Cel	<i>Ochrona mieszkańców przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych</i>
Zadanie:	
Wybieranie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość wydanych decyzji środowiskowych
Zadanie:	
Modernizacja istniejących sieci elektroenergetycznych i stacji transformatorowych	
Jednostka odpowiedzialna	Zakłady Energetyczne
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)

Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki zakładów energetycznych
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych konserwacji i modernizacji

5.7. Edukacja społeczności lokalnej

W Polityce ekologicznej na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016 celem średniookresowym w omawianym zakresie jest stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, która prowadzi do:

- proekologicznych zachowań konsumenckich,
- prośrodowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska,
- organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska,
- uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska.

W Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014 wpisano się jako dziewiąty cel średniookresowy, który brzmi następująco: *Wyszkolenie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska.*

Zgodnie z Narodową Strategią Edukacji Ekologicznej zaleca się opracowanie i przyjęcie Regionalnej Strategii Edukacji Ekologicznej, która dotychczas nie została opracowana przez województwo pomorskie. Oczywiście jest, że tworzenie kolejnych startego i programów nie zapewni skutecznego rozwiązania problemu, niemniej brak takiego dokumentu może świadczyć o niskiej randze edukacji ekologicznej w regionie.

Mimo tego faktu edukacja ekologiczna zajmuje trochę więcej miejsca w lokalnych dokumentach strategicznych, począwszy od *Strategii rozwoju Powiatu Lęborskiego*, gdzie wyznaczono następujące zadania związane z podejmowaniem działań w celu uświadamiania mieszkańców powiatu w zakresie tematyki ochrony środowiska i skutków jakie dla ich życia i rozwoju powiatu ma ekologia. Są to:

- Propagowanie zachowań ekologicznych wśród mieszkańców powiatu,
- Zachęcanie dyrektorów szkół do wprowadzenia do programów nauczania zagadnień związanych z ochroną środowiska,
- Promocja korzyści związanych z ochroną środowiska,
- Współpraca z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie edukacji ekologicznej mającej na celu podnoszenie świadomości ekologicznej,
- Edukacja ekologiczna za pośrednictwem Słowińskiego Parku Narodowego,
- Współpraca z organizacjami społecznymi i pozarządowymi zajmującymi się ochroną środowiska.

Edukacja leśna społeczeństwa w Nadleśnictwie Cewice jest jednym z podstawowych zadań realizowanych przez Lasy Państwowe wynikającym z założeń Polityki Leśnej Państwa i przyjętych „Kierunków rozwoju edukacji leśnej społeczeństwa” w Lasach Państwowych.

Stała i powszechna edukacja leśna społeczeństwa ma na celu:

- Upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym oraz o wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej.
- Podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z wszystkich funkcji lasu.
- Budowanie zaufania społeczeństwa dla działalności zawodowej leśników.

Nadleśnictwo Cewice jest bardzo aktywną jednostką w działalności edukacyjnej, przekazywaniu wiedzy zarówno fachowej jak i z zakresu ochrony przyrody i środowiska. Każdy kto zgłosi chęć potrzeby spotkania się z leśnikami w szkole czy w terenie, zawsze zostanie przyjęty.

Głównymi obiektami jest ścieżka edukacyjno -przyrodnicza przy dębnie Świętopętku, oraz arboretum leśne w Kozinie. Na dawnym gruncie rolnym, nieopodal przepięknie położonej leśniczówki w Kozinie urządzono teren edukacyjno-rekreacyjny. Wprowadzono 47 gatunków drzew i krzewów liściastych (łącznie 275 sztuk) oraz 58 gatunków drzew i krzewów iglastych (łącznie 579 sztuk). Są to w większości gatunki rodzime i introdukowane jak kilka odmian żywotników, jałowców, klonów, jodeł itp. W sąsiedztwie zbudowano drewnianą chatę z paleniskiem oraz szereg ławek , stołów służących wszystkim za doskonałe miejsce wypoczynku na łonie natury.

W roku 2011 Nadleśnictwo Cewice zorganizowało kontynuację konkursu plastycznego pt. Kolory Lasu. Prezentowane były zbiorowo wykonane prace przestrzenne. Kolejnymi atrakcjami były - „Wielki Festyn Leśny”, przyrodniczo-łowiecki organizowany w SP w Rokitach w ramach kończących się obchodów Międzynarodowego Roku Lasów, a także „Ekoludki” dla najmłodszych uczniów szkół podstawowych w Niepublicznej SP w Popowie. Ilość tego typu wydarzeń wzrasta, a tym samym poziom wiedzy przyrodniczej uczniów.

Leśnicy włączyli się także w kilka akcji, które były kontynuacją tych z lat poprzednich, a mianowicie Sprzątanie Świata czy Święto Drzewa.

Pewnego rodzaju tradycją Nadleśnictwa Cewice jest odwiedzanie przez leśników wszystkich szkół z terenu działalności Nadleśnictwa. Marcowe spotkania mają na celu uczulić uczniów na zagrożenie pożarowe, które w tym czasie jest największe oraz dwa pozostałe tematy: szkodnictwo leśne i zaśmiecanie lasów. Służy temu również współfinansowany przez Nadleśnictwo Konkurs wiedzy pożarniczej, gdzie leśnicy mogą uczulić młodzież na zagrożenie ognia dla lasów.

Udział leśników był widoczny także w spotkaniach ze społeczeństwem na szczeblu gminy i powiatu; chodzi tu o akcje sadzenia drzew z uczniami szkół czy władzami samorządowymi gminy i powiatu, dożynki gminne czy obchody „Hubertowskie” w sanktuarium św. Jakuba ap. w Lęborku.

Tabela 29 Formy edukacji i frekwencja uczestników

Forma edukacji	Ogółem			w tym:				
	Liczba zajęć	Liczba uczestników	Udział % uczestników	Dzieci przed-szkolne 3 do 6 lat	Dzieci szkół podstawowych 7-12 lat	Młodzież gimnazjalna 13-15 lat	Młodzież ponad gimnazjalna 16-19 lat	Studenci i dorośli, powyżej 19 lat
Lekcje terenowe i wycieczki z przewodnikiem	24	686	21,0	19	573	25	0	69
Spotkania z leśnikiem w szkołach	20	473	14,0	119	309	0	0	45
Konkursy leśne (wiedzy, plastyczne, literackie itp.)	3	327	10,0	60	238	0	0	29
Akcje, imprezy okolicznościowe	5	1835	55,0		260	258	100	1217
Razem		3 321	100,0	198	1 380	283	100	1 360
Inne, np. festyny, targi itp.*	1	Okolo 1500		-	-	-	-	-

* - dane szacunkowe; bez Festynu Leśnego w Sopocie

Źródło: dane z Nadleśnictwa w Cewicach

Podmiotami które współpracują z Nadleśnictwem Cewice w zakresie edukacji ekologicznej są;

- 12 Szkół Podstawowych – w 2011 r. zorganizowano wspólnie 5 imprez edukacyjnych,
- Gminne Centrum Kultury w Cewicach – zorganizowanie wspólnie konkurs plastyczny,
- Prasa: Głos Pomorza, Dziennik Bałtycki,
- Starostwo Powiatowe w Lęborku, UM Lębork, UG Cewice, UG Nowa Wieś Lęborska – zorganizowanie wspólnie akcji sadzenia lasu,
- Ochotnicza Straż Pożarna Cewice – zorganizowanie konkursu wiedzy pożarniczej

Wydatki na edukację leśną Nadleśnictwa Cewice w 2011 r. wyniosły 9,7 tys. zł, całość wydatków została pokryta ze środków własnych Nadleśnictwa.

Urząd Gminy w Cewicach przyczynia się do rozszerzania świadomości ekologicznej

mieszkańców poprzez:

- Organizowanie akcji „Sprzątania świata”, podczas których gmina dostarcza worki, po akcji odbiera odpady i finansuje ich wywóz i składowanie,
- Propagowanie selektywnej zbiórki odpadów (na terenie gminy rozmieszczone są dzwony i kosze do selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych),
- Organizowanie akcji zbiórki odpadów „elektrośmieci” - objazdowy system na zlecenie Urzędu Gminy. Mieszkańcy przynoszą w określone punkty zużyty sprzęt elektroniczny i elektrotechniczny,
- Organizowanie konkursów zbierania baterii, makulatury, zużytych tonerów – zbiórka w szkołach,
- Organizowanie zbiórki plastikowych nakrętek z butelek po napojach na cele charytatywne,
- Propagowanie akcji usuwania azbestu z terenu gminy (w tym dofinansowania z budżetu gminy i środków NFOŚiGW),
- Organizowanie konkursu „Żyjmy ładniej” – poprawa stanu środowiska oraz systematyczna estetyzacja zagród wiejskich, posesji i całych wsi (konkurs dotyczy zagrody rolniczej i nierolniczej),
- Propagowanie tworzenia pomników przyrody, w celach zachowania cennych drzew, okazów, siedlisk, użytków ekologicznych,
- Propagowanie wykorzystywania energii słonecznej (w tym: zakładanie instalacji solarnej),
- Propagowanie instalowania przydomowych oczyszczalni.

Na terenie powiatu w tym również gminy Cewice działa również kilka organizacji pozarządowych, których zadaniem jest również szeroko pojęta edukacja ekologiczna.

Lęborskie Stowarzyszenie Ekologiczne „Nasza Ziemia” celem organizacji jest zachowanie czystości powietrza, gleby i wody, propagowanie sportu, zapobieganie marnotrawności surowców, poprawa środowiska naturalnego Bałtyku, propagowanie wszelkich form energii odnawialnej, podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Lęborska” za cel stawia sobie promocję Ziemi Lęborskiej; zapewnienie funkcjonowania rozwoju systemu informacji turystycznej Ziemia Lęborska; inicjowanie i opiniowanie planów rozwoju turystyki oraz wspomaganie ich realizacji; integracja środowiska turystycznego Ziemi Lęborskiej; wspomaganie rozwoju turystyki zgodnie ze strategią rozwoju powiatu lęborskiego; koordynacja działań w zakresie turystyki a w szczególności podnoszenie jej jakości oraz planowanie i realizowanie imprez turystycznych; promowanie imprez i podejmowanie działań na rzecz popularności i ochrony środowiska przyrodniczego kulturowego; stworzenie warunków do powstania i promowania produktów turystycznych na obszarze Ziemi Lęborskiej; podejmowanie innych zadań sprzyjających rozwojowi turystyki; współpraca z PROT i POT.

Natomiast celem Nadmorskiego Stowarzyszenia Właścicieli Lasów Prywatnych Zintegrowanie środowiska lasów niepaństwowych, popularyzacja wśród społeczeństwa idei ochrony środowiska przyrodniczego, organizowanie szkoleń kursów dla członków stowarzyszenia, promowanie rozwoju regionalnego oraz popieranie inicjatyw społecznych dot. lasów prywatnych, reprezentowanie członków wobec organów administracji państwowej, instytucji oraz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, podejmowanie współpracy organami i instytucjami uwzględniającymi problematykę ochrony środowiska oraz zagospodarowania lasów prywatnych, współudział w tworzeniu i kształtowaniu aktów prawnych regulujących sytuację lasów prywatnych, podejmowanie działań zmierzających ku uregulowaniu stosunków własnościowych w lasach niepaństwowych.

Priorytet	Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa
Kierunki działań	• Wspieranie merytoryczne i finansowe działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach, oraz promowanie aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży. • Kształcenie kadry profesjonalnie przygotowanych i czynnych w terenie „edukatorów” w zakresie ochrony środowiska

	Promowanie postaw opartych na idei zrównoważonej i odpowiedzialnej konsumpcji.
Cel	<i>Wykształcenie u mieszkańców postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska</i>
Zadanie	
Współpraca z jednostkami i instytucjami działającymi w obszarze ochrony środowiska	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice, RDOŚ, Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-
Zadanie	
Prowadzenie stałych akcji informacyjno-edukacyjnych	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice, Nadleśnictwo Cewice i Lębork
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych akcji -nakłady przeznaczone na przeprowadzone akcje
Zadanie	
Organizowanie imprez pobudzających aktywność dzieci i młodzieży w dziedzinie ochrony przyrody i środowiska naturalnego ("Dni Ziemi" i "Sprzątanie Świata")	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych imprez -nakłady przeznaczone na przeprowadzone imprezy
Zadanie	
Informowanie mieszkańców przez portal internetowy gminy o stanie środowiska na terenie gminy i powiatu oraz działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-
Zadanie	
Zakup nagród do uczestników szkolnych konkursów zbierania odpadów i zbiórki baterii	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 (zadanie krótkoterminowe)
Szacunkowe nakłady	6 600 zł
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość zakupionych nagród
Zadanie	
Wspieranie działań wybranych placówek oświaty, przejmujących rolę lokalnych centrów edukacji	
Jednostka odpowiedzialna	Urząd Gminy Cewice
Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, dotacje WFOŚiGW oraz NFOŚiGW
Wskaźnik monitoringu zadania	-nakłady na działania edukacyjne placówek
Zadanie	
Prowadzenie prelekcji w szkołach oraz zajęć w terenie	
Jednostka odpowiedzialna	Nadleśnictwo Cewice

Okres realizacji	2012 – 2019 (zadanie długoterminowe)
Szacunkowe nakłady	b.d.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, dofinansowanie z WFOŚiGW
Wskaźnik monitoringu zadania	-ilość przeprowadzonych zajęć

6. Zarządzanie Programem ochrony środowiska

6.1. Instrumenty realizacji programu

Polityka ekologiczna opiera się na ustawach, wśród których najważniejsze to: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji programu ochrony środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na:

- prawne,
- finansowe,
- społeczne,
- polityczne,
- strukturalne.

6.1.1. Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych szczególne miejsce mają plany zagospodarowania przestrzennego (prawo miejscowe). Działania władz samorządowych, przedsiębiorstw i innych podmiotów związane z ochroną środowiska muszą być osadzone w realiach obowiązującego planu wojewódzkiego i planów miejscowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) organem stanowiącym i kontrolnym w gminie jest rada gminy. Ponadto ustawa przedstawia katalog zadań własnych gminy. Wśród nich są między innymi sprawy: ładu przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, składowania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zieleni gminnej i zadrzewienia. Zadania gminy w zakresie ochrony środowiska zawarte w ustawie są przedstawione ogólnikowo, jednakże każde z tych zadań jest uszczegółowione w szeregu innych aktów prawnych, do których przestrzegania gmina jest zobowiązana.

Poniżej wymienione zostały ważniejsze kompetencje organów gminy w zakresie ochrony środowiska, leśnictwa, rolnictwa.

Ustawa „Prawo ochrony środowiska”:

- sporządzanie (burmistrz) i uchwalanie (rada miasta) programów ochrony środowiska z realizacji programu burmistrz miasta sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie miasta,
- udostępnianie każdemu informacji o środowisku i jego ochronie, znajdujących się w posiadaniu władz miasta,
- okresowe przedkładanie marszałkowi województwa, przez burmistrza, informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska,
- przeprowadzanie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko,
- nakazywanie (w formie decyzji burmistrza) osobie fizycznej eksploatującej instalacje w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub eksploatującej urządzenie, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzające do ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- wstrzymywanie użytkowania instalacji lub urządzenia, w drodze decyzji burmistrza, w razie naruszenia warunków decyzji określającej wymagania dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, prowadzonej przez osobę fizyczną w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub niedostosowania się do wymagań,
- wyrażanie, w drodze decyzji burmistrza, na wniosek zainteresowanego, zgody na podjęcie wstrzymanej działalności po stwierdzeniu, iż ustały przyczyny

wstrzymania działalności, lub oddania do eksploatacji obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji.

w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska:

- przyjmowanie wyników pomiarów emisji prowadzonych przez użytkowników instalacji,
- przyjmowanie zgłoszeń instalacji z której emisja nie wymaga pozwolenia lecz może negatywnie oddziaływać na środowisko.
- sprawowanie, przez wójta, kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością władz szczebla gminnego. Do wykonywania funkcji kontrolnych wójt może upoważnić pracowników urzędu gminy lub straży gminnej,
- występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego (burmistrz lub osoby przez niego upoważnione) w sprawach o wykroczenie przeciw przepisom o ochronie środowiska,
- występowanie przez gminę do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska:

- rozpatrywanie przez radę gminy przynajmniej raz w roku, informacji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stanie środowiska na obszarze województwa,
- przyjmowanie od wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska informacji o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla danego terenu,
- wydawanie przez burmistrza, w przypadkach bezpośredniego zagrożenia środowiska, właściwemu organowi Inspektoratu ochrony środowiska polecenia podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- sporządzanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w którym uwzględnia się uwarunkowanie wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu, stanu środowiska, wielkości i jakości zasobów wodnych, wymogów ochrony środowiska, infrastruktury technicznej w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej,
- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustawa „Prawo energetyczne”

- opracowywanie i wdrażanie planów zaopatrzenia w energię.

Ustawa o Utrzymaniu porządku i czystości w gminach

- ustalanie w drodze uchwały szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy,
- nadzorowanie utrzymania czystości i porządku w gminie,
- ochrona przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenie schronisk dla bezdomnych zwierząt,
- wydawanie zezwoleń na świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części.

Ustawa o odpadach

- nakazywanie posiadaczowi odpadów, w drodze decyzji burmistrza, usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, ze wskazaniem sposobu wykonania tej decyzji,
- sporządzanie (burmistrz) i uchwalanie (rada gminy) planów gospodarki odpadami. Z realizacji planu burmistrz sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie gminy.

Ustawa o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym

- przyjmowanie informacji od podmiotów zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Ustawa o ochronie przyrody

- wykonywanie i popularyzacja ochrony przyrody,

- wprowadzenie form ochrony przyrody (pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe), jeżeli sejmik województwa nie wprowadził tych form,
- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów i obiektów poddawanych ochronie przez radę gminy,
- umieszczanie tablic informujących o nazwie oraz obowiązujących zakazach na obszarach parku krajobrazowego, rezerwatu, stanowiska dokumentacyjnego i użytku ekologicznego, oraz tablic informujących o nazwie na obrzeżach lub w pobliżu obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000, pomników przyrody, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, nad którymi nadzór sprawuje gmina,
- wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów,
- naliczanie opłat za usunięcie drzew lub krzewów,
- wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych za zniszczenie terenów zieleni, drzew lub krzewów oraz za ich usuwanie bez wymaganego zezwolenia.

Ustawa „Prawo wodne”

- zatwierdzanie ugody w sprawach zmian stosunków wodnych na gruntach,
- wyznaczenie części nieruchomości umożliwiającej dostęp do wody objętej powszechnym korzystaniem z wód,
- nakazywanie właścicielowi gruntu przywrócenia poprzedniego stanu wody lub wykonania urządzeń zapobiegających szkodom, jeśli spowodowane przez niego zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie,
- wyznaczenie miejsc wydobywania kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, w granicach powszechnego korzystania z wód.

6.1.1.1. Pozwolenia

Kompetencje do wydawania pozwoleń w zakresie ochrony środowiska na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii podzielone są pomiędzy regionalnego dyrektora ochrony środowiska, marszałka województwa i starostę, przyjmując za podstawowe kryterium rodzaj przedsięwzięcia oddziałującego na środowisko. Regionalny dyrektor ochrony środowiska posiada kompetencje w zakresie przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych.

Marszałek województwa posiada kompetencje w zakresie realizacji zadań wynikające z ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. z 2005 r. Nr 25, poz. 202 ze zm.), zadania wynikające z ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. z 2008 r. Nr 138, poz. 865), oraz prowadzenie publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie również prowadzenie spraw związanych z udostępnianiem informacji o środowisku i jego ochronie (ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227).

Marszałek województwa posiada również kompetencje w zakresie:

przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zakładów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,

przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, realizowanego na terenach innych niż wymienione.

Do kompetencji wojewody należy natomiast rozpatrywanie odwołań od decyzji wydanych przez starostów na podstawie ustawy o handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych i innych substancji oraz wydawanie rozstrzygnięć w tym zakresie, wydawanie decyzji w sprawie utworzenia grupy instalacji jednego rodzaju w celu wspólnego rozliczania uprawnień do emisji przez prowadzącego instalację (Dz. U. z 2011 r. Nr 122, poz. 695)

Kompetencje do wydawania pozwoleń, dotyczących obiektów zaliczonych do inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska posiada Starosta. Do tej kategorii należą pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii: w tym pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, pozwolenia wodno-prawne na wprowadzanie ścieków do wód lub do

ziemi, pozwolenia na wytwarzanie odpadów, zatwierdzanie projektów prac geologicznych, przyjmowanie dokumentacji geologicznych, wydawanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych dla przedsięwzięcia.

Wprowadzenie wymogów Dyrektywy IPPC (ang. Integrated Pollution Prevention and Control) wpłynie na funkcjonowanie znacznej części przedsiębiorstw określanych w polskim prawie jako szczególnie szkodliwe dla środowiska i wielu obiektów zaliczanych do kategorii mogących pogorszyć stan środowiska. Część z nich, w miejsce dotychczas obowiązujących pozwoleń odnoszących się do poszczególnych mediów (pobór wody, gospodarka odpadami), komponentów środowiska (emisje do powietrza, odprowadzanie ścieków) oraz oddziaływanie na stan środowiska poprzez hałas, promieniowanie będzie musiała uzyskać pozwolenia zintegrowane, w których uwzględnione będą wymogi BAT.

6.1.1.2. Kontrola przestrzegania prawa

Główne kompetencje kontrolne posiada wojewoda, co wynika z podporządkowania mu wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, wykonującego w jego imieniu zadania Inspekcji Ochrony Środowiska, a zatem odpowiadającego za kontrolę przestrzegania warunków określonych w pozwoleniach. Kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ochrony środowiska sprawują również marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta w zakresie objętym właściwością tych organów.

6.1.1.3. Monitoring stanu środowiska

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli jakościowy i ilościowy pomiar stanu środowiska. Monitoring był zwykle zaliczany do instrumentów społecznych (informacyjnych), jako bardzo ważna podstawa analiz, ocen czy decyzji. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących przez zapisy w niektórych aktach prawnych czyni je instrumentem o znaczeniu prawnym.

6.1.2. Instrumenty finansowe

Zakłada się, że głównymi źródłami realizacji celów wyznaczonych dla gminy Krokowa będą:

- Środki własne gminy,
- Środki Unii Europejskiej,
- Środki budżetu Województwa (dotacje),
- Środki budżetu Państwa (dotacje, subwencje),
- Środki funduszy celowych jak: funduszu ochrony środowiska, funduszu pracy, funduszu osób niepełnosprawnych, inne,
- Środki prywatne.

Dokładne określenie źródeł, a szczególnie wielkości środków stwarza duże trudności, szczególnie tych po roku 2013. Odnosi się to zarówno do środków własnych gminy jak i innych, w tym szczególnie dostępności środków unijnych w następnym okresie programowania. Z komunikatów unijnych oraz dokumentów krajowych wynika, że dyskusja nad perspektywą finansową 2014-2020, w tym kierunków polityki spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej rozpocznie się w 2011 r.

Do roku 2013 zakłada się realizację inwestycji gminnych przy wsparciu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, budżetu Państwa w ramach "Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011", rządowo-samorządowego programu "Moje boisko - Orlik 2012".

Ponadto zakłada się możliwość wykorzystania środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzeczą Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Środki własne gminy zaangażowane będą przede wszystkim w realizację inwestycji oraz projekty społeczne (ale nie będzie się zaniedbywać także innych istotnych dziedzin – poza projektami społecznymi), które uzyskają współfinansowanie ze źródeł zewnętrznych, ale również będą finansować zadania w całości. Wielkość środków budżetu gminy przeznaczana na zadania inwestycyjne będzie stanowiła nie mniej niż 25% wydatków ogółem na 1 mieszkańca.

Zakłada się, że po 2013 r. mogą wystąpić istotne zmiany w dostępie do środków unijnych przeznaczanych na zadania infrastrukturalne, co wpłynie na konieczność zaangażowania większych środków własnych gminy. Przyjmuje się, że w dalszym ciągu dostępne będą środki funduszy celowych.

Coraz większą rolę w realizacji Strategii winny odgrywać środki prywatne zarówno w realizacji zadań własnych przedsiębiorstw i gospodarstw indywidualnych jak i przy realizacji zadań publicznych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna i fundusze celowe.

6.1.2.1. Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska

Opłaty te pełnią funkcje prewencyjne i redystrybucyjne. *Funkcja prewencyjna* realizowana jest poprzez zachęcanie podmiotów (dotyczy to podmiotów gospodarczych) do wyboru technologii, lokalizacji produkcji, instalowania urządzeń ochronnych oraz oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych w sposób najodpowiedniejszy z punktu widzenia ochrony środowiska. *Funkcja redystrybucyjna* polega na gromadzeniu i przemieszczaniu środków finansowych przeznaczonych na cele ochrony środowiska. Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów.

Opłaty trafiają do funduszy celowych (fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz fundusz ochrony gruntów). Pobierają je organy administracji (np. Urząd Marszałkowski, organ gminy) lub jak w przypadku gruntów rolnych i leśnych, wnoszone są bezpośrednio do funduszu celowego. Podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty (według stawek obowiązujących w okresie, w którym korzystanie ze środowiska miało miejsce) i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodno-prawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne. Podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

6.1.2.2. Administracyjne kary pieniężne

Kary pieniężne nie są sensu stricto środkiem ekonomicznym, są raczej związane z instytucją odpowiedzialności prawnej. Spełniają jednak funkcje podobne do opłat. Kary pobiera się w tych samych sytuacjach co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu, karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ gminy. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

6.1.2.3. Fundusze celowe

Opłaty i kary zasilają fundusze celowe. Dla gminy istotne znaczenie mają fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej: NFOŚiGW w Warszawie i WFOŚiGW w Toruniu. Możliwe jest także wykorzystanie instrumentów nie będących w kompetencji władz gminy, poprzez porozumienie się z partnerami, w kompetencjach, których znajdują się dane instrumenty (starosta, wojewoda, samorząd wojewódzki).

6.1.3. Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne służą realizacji zasady uspołecznienia zarządzania rozwojem gminy poprzez budowanie i usprawnianie partnerstwa. Z punktu widzenia władz samorządowych umownie wyróżnia się dwie kategorie działań:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

6.1.4. Instrumenty polityczne

Do najważniejszych instrumentów politycznych należą zapisy składające się obowiązującą Politykę Ekologiczną Państwa, Program Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego,

Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego, a także dokumenty składające się na politykę rozwoju dla gminy Krokowa – Strategia rozwoju gminy Krokowa do 2015 r.

6.1.5. Instrumenty strukturalne

Jako instrumenty strukturalne określić można strategię i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego. Dokumentem wytyczającym główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska w skali gminy jest Strategia rozwoju gminy Krokowa do 2015 r. Strategia wspomaga proces zarządzania na poziomie lokalnym.

6.2. Organizacja zarządzania środowiskiem

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krokowa jest zarówno planem polityki ochrony środowiska do 2019 r., jak i programem wdrożeniowym na najbliższe 4 lata (2012 - 2015). Program ten z jednej strony uwzględnia kierunki rozwoju poszczególnych działań i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej strony wytycza pewne ramy tego rozwoju. Oznacza to, że działania realizowane np. w transporcie czy gospodarce komunalnej muszą być brane pod uwagę w programie ochrony środowiska, a jednocześnie ochrona środowiska wymaga podejmowania pewnych działań w poszczególnych dziedzinach gospodarki i codziennego bytowania mieszkańców gminy.

6.3. Systemy zarządzania środowiskowego

Koncepcja zarządzania środowiskowego jest odpowiedzią na sytuację, w której konieczne są nie tylko naprawy zaistniałych już szkód środowiskowych oraz spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale także zapobieganie powstawaniu negatywnych oddziaływań i szkód. Na przedsiębiorstwach spoczywa obowiązek samodzielnego definiowania problemów środowiskowych i szukania, z wyprzedzeniem, środków zaradczych. Związane jest to z włączeniem zarządzania środowiskowego do celów strategicznych firmy i przypisanie tych zagadnień do kompetencji zarządu firmy. Idea ta jest realizowana poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem (systemy sformalizowane - np. normy ISO 14 001, EMAS, lub niesformalizowane - np. Program Czystszej Produkcji). Rolą władz gminy mogą być działania inspirujące przedsiębiorstwa do starań o wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego, choć ostateczne korzyści wynikające z jego wprowadzenia powinny znaleźć odzwierciedlenie w sytuacji rynkowej tych przedsiębiorstw. Wspomniane systemy zarządzania środowiskowego polecane są również dla zakładów gospodarki komunalnej oraz instytucji publicznych, w tym starostw powiatowych i urzędów gminnych.

7. Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne (I) i pozainwestycyjne (P) przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju gminy wymuszają konieczność realizacji przedsięwzięć proekologicznych. Bardzo ważnym problemem jest dokonanie zobiektywizowanego wyboru celów poprzez ustalenie znaczenia i kolejności rozwiązania problemów z zakresu ochrony środowiska.

Zadania i cele w zakresie ochrony środowiska wyznaczone w gminnym programie ochrony środowiska muszą pozostawać w ścisłej korelacji z zadaniami wyznaczonymi w programach ochrony środowiska na szczeblu wyższym, w tym przypadku z przyjętym „Programem Ochrony Środowiska dla powiatu łębskiego i gmin powiatu łębskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015” oraz Programem Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014. W obu Programach przyjęto następujące cele:

Tabela 30 Cele i działania POŚ (wojewódzki i powiatowy)

	Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 – 2014	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Łębskiego i Gmin Powiatu Łębskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015
1 cel perspektywiczny Środowisko dla zdrowia - dalsza	Identyfikacja środowiskowych zagrożeń zdrowia, zahamowanie ich narastania oraz minimalizacja powodowanych przez nie skutków	Brak celów

poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych	- Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych - Uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej
	Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymanie standardów jakości powietrza	- Zmniejszenie spalania paliw stałych - Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza - Zmniejszenie zużycia energii - Kontrola stanu jakości powietrza - Poprawa jakości powietrza - Ochrona jakości powietrza - Likwidacja pokryw dachowych azbestowych
	Budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewnia wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie	- Ograniczenie uciążliwości odpadów
	Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych	- Ochrona przed klęskami żywiołowymi
	Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii z udziałem substancji niebezpiecznych, a w przypadku jej wystąpienia eliminacja i ograniczenie jej skutków dla mieszkańców i środowiska	- Ochrona przed poważnymi awariami - Bezpieczny transport substancji niebezpiecznych
	Ochrona mieszkańców województwa przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia	- Ograniczenie emisji hałasu - Ograniczenie emisji hałasu w pobliżu linii kolejowych i dróg - Ograniczenie emisji hałasu przemysłowego
	Ochrona mieszkańców województwa przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	- Wzrost bezpieczeństwa przed promieniowaniem elektromagnetycznym
2 cel perspektywiczny: Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Wykształcenie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska	- Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców
	Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska	
	Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów	Brak celów
	Aktywizacja rynku działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu	- Działania na rzecz rozwoju gospodarczego jako elementu rozwoju zrównoważonego
3 cel perspektywiczny: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000	-Zwiększenie bioróżnorodności -Objęcie ochroną wszystkich wartościowych obszarów i obiektów - Zachowanie dla przyszłych pokoleń najcenniejszych obiektów przyrody - Udostępnienie i regulacja ruchu na obszarach przyrodniczo cennych - Minimalizacja obciążenia środowiska przedsięwzięciami uciążliwymi - Świadoma ochrona zasobów przyrody
	Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę	- Zapewnienie odpowiedniego nawodnienia gleb - Ograniczenie korzystania z wód podziemnych przez przemysł

	Zwiększenie powierzchni i zasobów leśnych regionu oraz wzrost ich różnorodności biologicznej	- Przeciwdziałanie erozji, tworzenie łączników ekologicznych - Powstrzymanie postępującej degradacji lasów - Zwiększanie udziału obszarów leśnych - Realizacja założeń polityki leśnej państwa
	Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych	- Wdrażanie w rolnictwie dobrych praktyk - Poprawa efektywności ekonomicznej gospodarstw, realizacja zadań programu rolno-środowiskowego
	Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia	- Ochrona gruntów - Przekształcanie gleb najniższych klas bonitacyjnych, - Rozpoznanie i zapobieganie degradacji gleb,
4 cel perspektywiczny: Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody, energii	Wzrost efektywności wykorzystania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce	- Oszczędność energii, ochrona powietrza - Oszczędność surowców nieodnawialnych
	Promocja i wspieranie wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych	- Zmiana, na ekologiczne nośniki energii, ograniczenie jej zużycia, - Ograniczenie zużycia energii, ochrona powietrza,
	Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko	- Ograniczenie zużycia energii, wody i wytwarzania odpadów
	Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy	- Ochrona przed powodzią - Ochrona przeciwpowodziowa, zabezpieczenie przed skutkami suszy

Można zauważyć, że wszystkie cele zaproponowane w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego znajdują swoje odzwierciedlenie w Programie dla powiatu łębskiego.

Po dokonaniu diagnozy stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy oraz kierując się uwarunkowaniami zewnętrznymi (obowiązujące akty prawne, programy wyższego szczebla) i wewnętrznymi (lokalne opracowania planistyczne, uchwały) dokonano wyboru priorytetów ekologicznych. Wyodrębnione zostały cztery główne priorytety:

- Priorytet pierwszy – Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- Priorytet drugi – Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- Priorytet trzeci – Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;
- Priorytet czwarty – Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

W ramach wyodrębnionych priorytetów wyznaczono cele dążące do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czemu mają służyć zaproponowane zadania. Zaproponowane przedsięwzięcia w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Cewice.

8. Mierniki realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska

Nadrzędną zasadą realizacji niniejszego opracowania powinna być realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki, którym poszczególne zadania przypisano. Z punktu widzenia Aktualizacji w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Realizacja Założeń Programu Ochrony Środowiska dla gminy Cewice to poprawa stanu środowiska. Zmiany wartości wskaźników i mierników charakteryzujących elementy środowiska będą stanowiły wymierny efekt realizacji założeń aktualizacji.

Ponadto zgodnie z art.18 ustawy POŚ organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia Radzie Gminy.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych. Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie prawo ochrony środowiska, dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu.

Wdrażanie programu ochrony środowiska powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- efektywności wykonania zadań,
- aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- stopnia realizacji programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- niezbędnych modyfikacji programu.

Dla prawidłowego przebiegu monitoringu realizacji celów i zadań Programu Ochrony Środowiska dla gminy Cewice niezbędna jest okresowa wymiana informacji, zwłaszcza pomiędzy jednostkami gminy, dotycząca stanu środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań.

Monitoring obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej. Listę tę można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące jakości środowiska. Wskazane byłoby także podanie, które wskaźniki służą do monitorowania których celów aktualizacji POŚ.

Tabela 31 Mierniki monitorowania efektywności Programu ochrony środowiska dla gminy Cewice

		2005	2010
Lp.	WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA I ZMIANY PRESJINA ŚRODOWISKO		
1.	Średnie zużycie wody z wodociągów na jednego mieszkańca [m ³ /rok]	20,5	27,9
2.	Ilość ścieków komunalnych odprowadzonych [dm ³ /rok]	85,0	131,0
3.	Średnia przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /doba]	567	30
4.	Liczba mieszkańców korzystająca z oczyszczalni ścieków	2429	4855
5.	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	23,1	28,3
6.	Udział ścieków oczyszczonych biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w ogólnej ilości ścieków oczyszczonych [%]	100	100
7.	Ładunek BZT5 w oczyszczonych ściekach	15489	1352

	komunalnych [kg/rok]		
8.	Ilość emitorów pól elektromagnetycznych	b.d.	7
9.	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie [t/rok]	87128	64384
10.	Udział energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii pierwotnej.	b.d.	b.d.
11.	Lesistość (%) ogólnej powierzchni jednostki administracyjnej).	59,5	59,6
12.	Powierzchnia terenów objęta formami prawnej ochrony obszarowej (%) ogólnej powierzchni jednostki administracyjnej).	9431,0	9450,9
14.	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. [tys. zł]	b.d.	b.d.
15.	Liczba przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	b.d.	233
16.	% mieszkańców korzystających z kanalizacji	56,7	65,0
17.	Liczba ujęć wody [szt.]	b.d.	21
18.	Długość sieci wodociągowej	53,3	55,6
19.	Liczba szamb [szt.]	b.d.	574
20.	Liczba przyłączy wodociągowych [szt.]	601	605
21.	% mieszkańców korzystających z wodociągów	77,2	96,6
WSKAŹNIKI ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ			
1.	Liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno - informacyjnych	b.d.	b.d.
2.	Ilość uczestników szkoleń.	b.d.	b.d.

Źródło: Bank Danych Regionalnych

9. Podsumowanie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Cewice z 2004 r. przyjętego przez Radę Gminy Cewice uchwałą nr XVIII/132/04 z dnia 26 sierpnia 2004 r.

Podstawę niniejszego opracowania stanowi szereg informacji udostępnionych m.in. przez: Urząd Gminy Cewice, Nadleśnictwo Cewice, GUS, WIOŚ, PSSE w Łęborku, Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego, ZDW w Gdańsku. Informacje wykorzystane w opracowaniu posłużyły określeniu stanu aktualnego poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy.

Program powinien być realizowany poprzez uwzględnienie zapisów wynikających z dokumentów rządowych, zwłaszcza wynikających z listy przedsięwzięć własnych i koordynowanych. Ponadto wszelkie działania winny wynikać z przedsięwzięć zawartych w opracowaniach na szczeblu regionalnym (Program Wojewódzki, Strategia Wojewódzka) oraz z dokumentów i koncepcji władz gminy, postulatów rozmaitych środowisk, w tym organizacji pozarządowych i mieszkańców. Dodatkowo niektóre z przedsięwzięć zostały zaproponowane przez zespół opracowujący Program.

Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska.

Wyodrębnione zostały cztery główne priorytety:

- Priorytet pierwszy – Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- Priorytet drugi – Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- Priorytet trzeci – Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;
- Priorytet czwarty – Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

W ramach wyodrębnionych priorytetów wyznaczono cele dążące do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czemu mają służyć zaproponowane zadania. Zaproponowane przedsięwzięcia

w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Cewice.

Niniejszy dokument jest dokumentem planistycznym i nie stanowi przepisów prawa miejscowego. Nakreśla jedynie kierunek, w jakim powinien podążyć samorząd mając na celu zachowanie i poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

10. Literatura

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.),
- Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2007 r. Nr 75, poz. 493 ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. 2001 r. Nr 63, poz. 638 ze zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. z 2003 r. Nr 66, poz. 620 ze zm.),
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 23 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 4 poz. 44 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie integrowanej produkcji (Dz. U. z 2004 r. Nr 178, poz. 1834 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z 2004 r. Nr 257, poz. 2573 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. z 2008 r. Nr 80, poz. 479),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 103, poz. 664)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 nr 120, poz. 826),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. z 2008 r. Nr 82, poz. 501),
- Planowanie Gospodarki Odpadami w Polsce. Poradnik – powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami, wyd. MIKOM, Warszawa 2002 r.,
- Programowanie ochrony środowiska w gminie, czyli jak skutecznie zaplanować i wdrożyć gminny program ochrony środowiska, Tom 1 – podręcznik, 2009 r., Arnold Bernaciak, Marcin Spychała,
- Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002 r.,
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016,
- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014,
- Projekt Planu Gospodarki Odpadami Województwa Pomorskiego 2018,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego i gmin Powiatu Lęborskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015,
- Strategia rozwoju powiatu lęborskiego. Aktualizacja na lata 2007-2013,
- Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu lęborskiego za 2010 r.,

-
- Rocznik Hydrogeologiczny Państwowej Służby Hydrogeologicznej, Rok hydrologiczny 2009
 - Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
 - Krajowy Program Zwiększania Lesistości,
 - Raporty WIOŚ,
 - Informacje z Urzędu Gminy Cewice
 - Dane Głównego Urzędu Statystycznego,
 - Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego,
 - Strony internetowe Centrum Informacji o Środowisku: www.cios.gov.pl,
 - Strony internetowe Ministerstwa Środowiska: www.mos.gov.pl,
 - Strony internetowe Natura 2000: www.natura2000.mos.gov.pl/natura2000 i www.natura2000.org.pl.
 - Strony internetowe www.panorama-miast.com.pl
 - Strony internetowe www.cire.pl.
 - Strony internetowe www.baza-oze.pl
 - Strony internetowe www.energiaodnawialna.net